

Hvor skal du hen?

Pædagoguddannelsens nye 'fordelingshat' skal sikre flere deres ønskespecialisering – Socialpædagogerne så hellere forhåndstilsagn. Vi gør status efter år ét med den nye uddannelse

16/2015

21. AUGUST

ISSN 0105-5399

AnsvarshavendeForbundsformand
Benny Andersen**Redaktion**Jens Nielsen (redaktør), jni@sl.dk
Maria Rørbæk, mrk@sl.dk
Tina Løvbohm Petersen, tln@sl.dk
Steven Leweson (layout), stl@sl.dk

Prik, læserindlæg, artikler og anmeldelser er ikke nødvendigvis udtryk for redaktionens eller organisationens mening. Redaktionen påtager sig intet ansvar for uopfordret indsendt stof.

Alle artikler fra Socialpædagogen tilbage til 1999 kan findes på www.socialpaedagogen.dk/arkiv

Adresse

Socialpædagogen
Brolæggerstræde 9
1211 København K
Tlf. 7248 6000. Fax 7248 6001
Åbningstid: mandag-onsdag 9-15,
torsdag 9-17, fredag 9-13
redaktionen@sl.dk
www.socialpaedagogen.dk

Læserbreve og kronikker

Socialpædagogen er forpligtet til at optage læserbreve fra medlemmer. De må højst fylde 2.000 anslag. Læserbreve med injurierende indhold kan afvises. Kronikker bringes efter en redaktionel vurdering og må højst fylde 8.000 anslag. Læserbreve og kronikker, der bringes i bladet, offentliggøres også på internettet. Indlæg sendes til redaktionen@sl.dk

Annoncer

Sendes til redaktionen@sl.dk
Se priser, formater, deadlines osv. på www.socialpaedagogen.dk/annoncer

Kommende deadlines

Deadline for læserbreve og stillingsannoncer til 17/2015, der udkommer den 4. september, er mandag den 24. august kl. 12.
Deadline for stillingsannoncer til 18/2015 er den 7. september kl. 12.
For tekstsideannoncer er deadline til 18/2015 onsdag den 2. september.

Redaktionen af 16/2015 er afsluttet den 13.8.2015

Abonnement

Abonnementspris 2015:
969,00 kr. inkl. moms (24 numre)
Løssalg: 48,00 kr. + porto

Oplag

43.445 i perioden
1.7.13-30.6.14

Produktion

Datagraf Communications A/S, Aarhus

Forsideillustration

Gitte Skov

KOMMENTAR

Vi mener, at den øgede specialisering i uddannelsen vil ruste de nye studerende langt bedre til det arbejdsmarked, de kommer ud til

Den nye uddannelse er et stort plus

Af Marie Sonne
Forbunds næstformand

FOTO: VIBEKE TOFT

Den nye pædagoguddannelse med øget specialisering og en tydeligere kobling mellem praksis og teori er et stort plus. Vi betragter uddannelsen som en landvinding og en sejr for den socialpædagogiske faglighed. Alt det kan du læse om i dette nummer af Socialpædagogen, der har sat fokus på den nye uddannelse. I dette nummer kan du derfor læse artikler, hvor uddannelsen får sit første skudsmål af relevante parter som BUPL, PLS, uddannelsesstederne – og Socialpædagogerne. Man kan læse om nogle af de studerendes oplevelser med uddannelsen. Man kan læse om nogle af de fordele, de forskellige parter ser ved den nye uddannelse – og om udfordringerne.

Vi er enige om noget og uenige om andet. Men uanset hvad, så står tilbage, at reformen af pædagoguddannelsen er den største og mest omfattende, siden de tre pædagoguddannelser blev lagt sammen til en enhedsuddannelse i 1992.

Det er jo ikke nogen hemmelighed, at vi hos Socialpædagogerne er vældigt glade for og tilfredse med, at vi med den nye uddannelse netop er vendt tilbage til en model, der ligger meget tæt på en selvstændig socialpædagogisk uddannelse. Vi mener, at den øgede specialisering i uddannelsen vil ruste de nye studerende langt bedre til det arbejdsmarked, de kommer ud til. Vi kan naturligvis først for alvor evaluere uddannelsen, når de første hold har været hele vejen igennem, men vi har haft rigtig stor indflydelse på indhold og form, og ser allerede nu en uddannelse tone frem, som vi – og aftagerne – kan være godt tilfredse med.

Alt er naturligvis ikke lutter idyl. Når man sætter gang i så omfattende en reform, må man forvente en smule udfordringer. Vi er fx opmærksomme på, at vi skal have stor fokus på, at det er væsentligt med efter- og videreuddannelse af underviserne på pædagoguddannelsen. Deres kompetencer skal matche det øgede fokus på special- og socialpædagogik i uddannelsen.

Et andet fokuspunkt er udfordringerne med praktikpladser. Der var i begyndelsen af første holds studietid bekymring for, om der kunne skaffes praktikpladser nok på det social- og specialpædagogiske område. Det lykkedes dog. Takket være vores ledere, som tog medansvar og virkelig gjorde en stor indsats for at skaffe pladser. Den kampagne er jeg rigtig stolt over lykkedes. Og jeg er sikker på, at det nok skal lykkes igen til december, hvor næste hold skal bruge en praktikplads. Men det er klart, at praktikken skal have et ordentligt fagligt indhold, og det skal vi holde fokus på.

Kort sagt er der meget at glæde sig over med den nye uddannelse. Vi glæder os til at følge de første hold. Og ikke mindst til at byde kommende socialpædagoger velkommen.

INDHOLD

ILLUSTRATION: GITTE SKOV

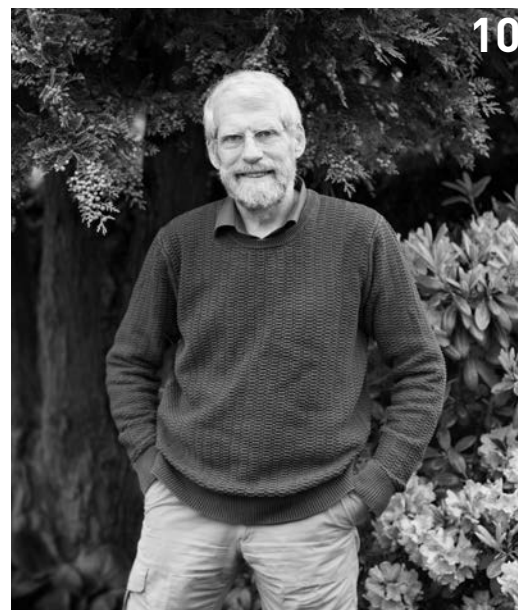
04

04 PÆDAGOGUDDANNELSEN

Denne sommer kan den nye – og markant ændrede – pædagoguddannelse fejre et års fødselsdag. Vi har bedt repræsentanter for Socialpædagogerne, BUPL, de pædagogstuderende og uddannelsesinstitutionerne om at gøre status. Vi følger også tre af de studerende, der er pionerer på uddannelsen. Læs hvordan det gik i deres første praktik på den social- og specialpædagogiske specialisering

04 Status efter år ét**07** Sådan fordeles specialiseringerne**08** Pionerer i praktik**10 UDVIKLINGSHÆMMEDE**

I 2013 døde silkeborgenseren Carl Juul Jørgensen, 83 år gammel, og nu har socialpædagog Torben Rasmussen skrevet en biografi om den udviklingshæmmede mand, han kendte gennem hans sidste 12 leveår. Det er både en bog om Carl Juul Jørgensen, der gennem 50 år var et kendt ansigt i bybilledet i Silkeborg, om udviklingen i arbejdet med udviklingshæmmede og om den historieløshed og ensomhed, der har præget livet for mange af de nu ældre og gamle udviklingshæmmede som Carl Juul Jørgensen

10 Et respektfuldt eftermæle

10

FOTO: NIKOLAJ TILBERG HANSEN

14 ARBEJDSLØSHED

Som ledig står man ikke bare uden job. Ledighed kan også tære på selvværdet, og de mange krav fra 'systemet' kan være en stor stressfaktor. I Socialpædagogernes Kreds Midt- og Vestjylland er der gode erfaringer fra et pilotprojekt med et uformelt trivselsnetværk, hvor de ledige selv har sat dagsordenen, har støttet hinanden og har skabt et frirum uden krav. Det har betydet et mentalt helle, som de ledige har nydt godt af – og som sidegevinst er en pæn del af dem kommet i arbejde

14 Netværk har givet trivsel og job**17 PRIK**

Vores faglige stolthed er ved at visne – og det skal vi lave om på!

18 ARBEJDSKADESAGER

Krav om politianmeldelse bekymrer

20 PSYKIATRIEN

Ser mennesket bag diagnosen

22 BØGER**23 SEKSUALITET**

Tal åbent om sex

24 MEDLEMSUNDERSØGELSE

Hvad synes du om forbundet?

PÆDAGOGUDDANNELSEN

Selvfølgelig kunne vi på forhånd godt gennemskue omfanget af ændringerne i den nye pædagoguddannelse, men vi forstod det nok først fuldt og helt, da vi stod i det

Peter Møller Pedersen, uddannelseschef, VIA University College

Status efter år ét

Jeg regner med, at de nye studerende bliver langt bedre rustet til arbejdsmarkedet, men vi kan først for alvor evaluere uddannelsen, når første hold har været hele vejen igennem

Marie Sonne, næstformand, Socialpædagogerne

Sidste sommer begyndte de første studerende på den nye pædagoguddannelse, der adskiller sig markant fra den gamle. Vi har bedt en repræsentant for uddannelsesinstitutionerne, Socialpædagogerne, BUPL og de pædagogstuderende om at gøre status

Af Maria Rørbæk, mrrk@sl.dk

Illustration: Gitte Skov

Måske er det lidt som at få sit første barn. Man ved godt, at livet vil tage en drejning, men man forstår først omvæltningen til fulde, når man står med den smukke, skrigende unge på armen.

I hvert fald siger uddannelseschef Peter Møller Pedersen fra VIA University College:

– Selvfølgelig kunne vi på forhånd godt gennemskue omfanget af ændringerne i den nye pædagoguddannelse, men vi forstod det nok først fuldt og helt, da vi stod i det.

Vi har bedt ham og repræsentanter fra Socialpædagogerne, BUPL og de pædagogstuderende gøre status året efter, at de første studerende begyndte på den spritnye pædagoguddannelse. En uddannelse, der på mange måder adskiller sig markant fra den gamle: Efter første år skal man specialisere sig i enten social- og specialpædagogik, dagtilbudspædagogik eller skole- og fritidspædagogik. Praktik er noget, man går til eksamen i. Og fag er der ikke længere noget, der hedder.

– Der er virkelig tale om en meget stor og visionær reform af pædagoguddannelsen. Den største siden 1992, hvor de tre pædagoguddannelser blev

lagt sammen til en enhedsuddannelse, siger Peter Møller Pedersen.

Socialpædagogernes ønskebarn

Når man beder Socialpædagogerne, BUPL og de pædagogstuderendes landssammenslutning, PLS, gøre status over den nye pædagoguddannelse, får man ret forskellige svar.

For Socialpædagogerne er den nye uddannelse et ønskebarn. Organisationen har længe kæmpet for en selvstændig socialpædagogisk uddannelse, og modellen med specialisering efter første år er tæt på målet.

– Jeg regner med, at de nye studerende bliver langt bedre rustet til arbejdsmarkedet, men vi kan først for alvor evaluere uddannelsen, når første hold har været hele vejen igennem, siger Socialpædagogernes næstformand, Marie Sonne.

Hun påpeger dog, at der har været nogle begyndervanskeligheder.

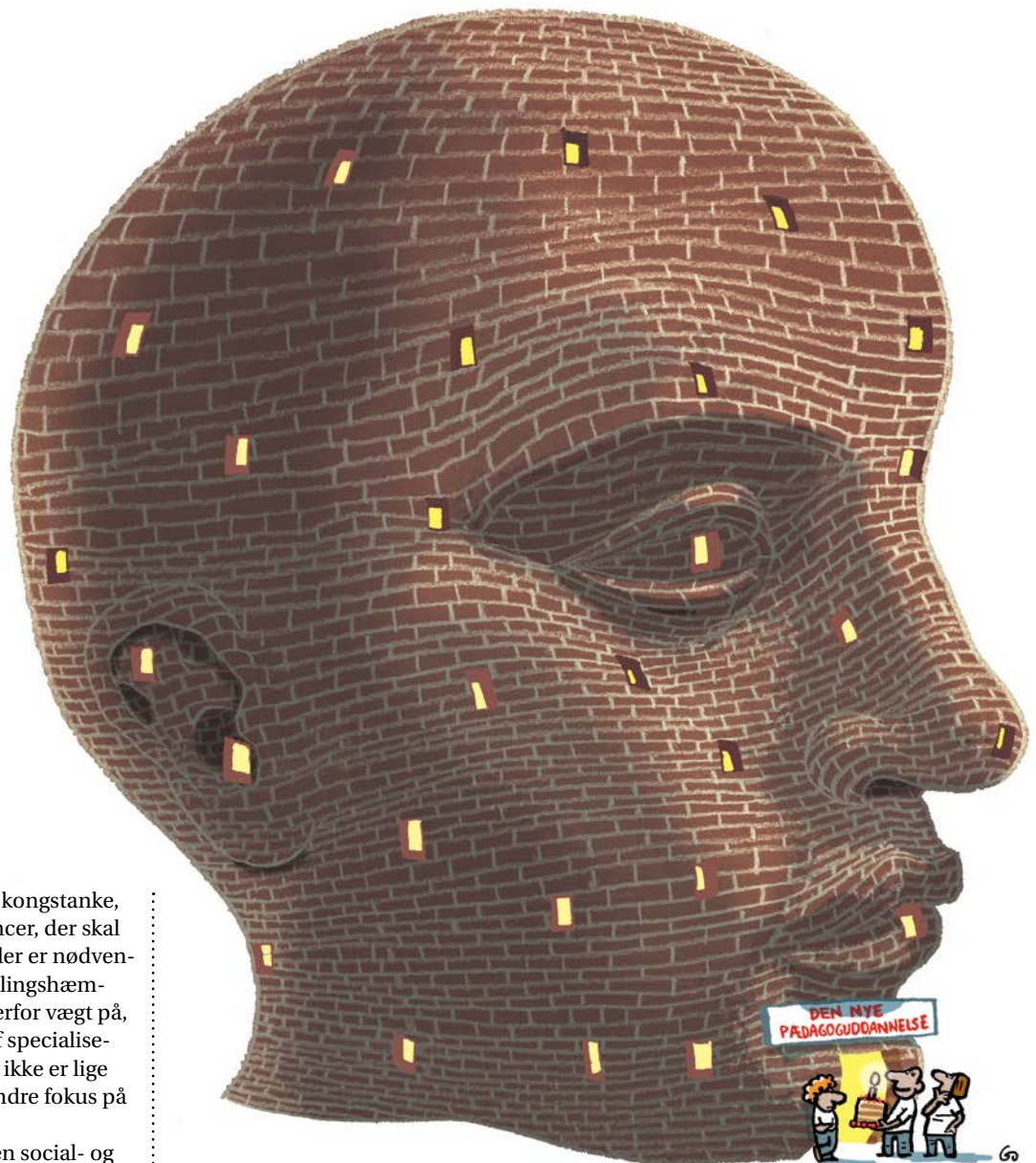
– Men det er, hvad man kan forvente, når der skal ske så store forandringer. Alt skal jo tænkes nyt, siger hun.

Anderledes negativ lyder meldingen fra PLS, der fra starten var skeptisk.

– I PLS har vi virkelig prøvet at brainstorme for at finde på noget positivt at sige om den nye uddannelse. Men det eneste positive, vi kan finde, er, at de studerende har været gode til at reagere og sige fra. Flere steder har der været blokader og demonstrationer imod uddannelsen, siger faglig sekretær Katrine Aagaard.

Begejstring og bekymring

En af de største forandringer ved uddannelsen er specialiseringen, og her bærer organisationernes evaluering præg af den holdning, de havde fra starten.

For Socialpædagogerne er det en kongstanke, at der er stor forskel på de kompetencer, der skal bruges i fx en børnehave – og dem, der er nødvendige, når man fx arbejder med udviklingshæmmede eller misbrugere. De lægger derfor vægt på, at der skal være en meget høj grad af specialisering – en specialisering som lærerne ikke er lige rustede til, da der tidligere var et mindre fokus på social- og specialpædagogik.

– Lærerstaben skal jo geares til den social- og specialpædagogiske specialisering, og der er helt klart et behov for efter- og videreuddannelse af lærerne, siger Marie Sonne.

BUPL har derimod hele tiden lagt vægt på, at uddannelsen ikke må blive så specialiseret, at man efterfølgende kun kan få arbejde nogle bestemte steder.

– For os er det vigtigt, at en pædagog er en pædagog, siger Lasse Bjerg Jørgensen, der sidder i BUPL's forretningsudvalg.

– Vi er derfor meget optagede af at få flere tværgående elementer ind i uddannelsen, så man arbejder på tværs af specialiseringerne. Det kan fx handle om inklusionsperspektivet, der i vores øjne er det samme, hvad enten man arbejder med at inkludere børn eller mennesker med udviklingshæmning, siger han.

Fagforeningerne høres

I praksis har såvel Socialpædagogerne som BUPL indflydelse på, hvordan uddannelsen konkret skal udformes.

– Vi samarbejder meget med fagforeningerne. Både når de uformelt kommer med input og helt formelt, fordi fagforeningerne er repræsenteret i

studierådene og uddannelsesrådene på pædagoguddannelserne, hvor vi fx taler om, hvordan vi kan udvikle bestemte moduler eller hvordan praktiken skal udvikles, siger Peter Møller Pedersen.

Når det gælder uenigheden om specialisering kontra bredde, kan han både følge Socialpædagogerne og BUPL.

– Begge parter har sådan set ret. Da folketingspolitikkerne lovgav om uddannelsen, lagde de vægt på, at det stadig skal være en enhedsuddannelse: Der skal være elementer, der binder de tre specialiseringer sammen, og det må ikke være sådan, at specialiseringen bliver altafgørende for, hvilken karriere man får bagefter. Omvendt skal de studerende jo nu fordybe sig langt mere i deres specialisering, end de gjorde før – og det er også nødvendigt. Alle tre områder udvikler sig med en enorm hast, og der kommer flere og flere teorier og metoder, som de studerende skal kende indenfor den enkelte specialisering, siger han.

Om henholdsvis begejstringen eller bekymringen over den nye specialisering bliver indfriet eller

Vi får at vide, at vi lægger skinnerne, mens vi kører på toget, men det er ikke godt nok, når man kun skal sidde i toget den ene gang

Katrine Aagaard, faglig sekretær, PLS

For os er det vigtigt, at en pædagog er en pædagog. Derfor er vi meget optagede af at få flere tværgående elementer ind i uddannelsen, så man arbejder på tværs af specialiseringerne

Lasse Bjerg Jørgensen, forretningsudvalgsmedlem, BUPL

ej, vil hverken Socialpædagogerne, BUPL eller PLS give et bud på. Alle tre vurderer, at det er for tidligt at fælde dom.

Praktikpladser

En af de store knaster ved den nye uddannelse har handlet om praktikpladser, idet der på grund af specialiseringen blev behov for langt flere pladser på det social- og specialpædagogiske område.

– Da de første studerende på den nye ordning skulle i praktik i december, så det længe ud som om, at vi ville få for få pladser på den social- og specialpædagogiske linje, men det lykkedes til sidst, fortæller Peter Møller Pedersen.

Og det glæder Marie Sonne sig rigtig meget over:

– Socialpædagogerne har taget et medansvar ved at køre en kampagne for at få flere praktikpladser, og jeg er stolt over, at det lykkedes. Nu bliver næste udfordring, at vi skal bruge endnu flere pladser til december, fordi der kommer et overlap, hvor studerende på den nye og gamle ordning skal i praktik samtidig, siger hun.

I artiklen 'Jeg bearbejdede løbende min praktik' på side otte fortæller en studerende på den social- og specialpædagogiske linje, hvordan hun kom i praktik i en specialbørnehave, hvor børn med særlige behov skulle inkluderes i en almindelig børnegruppe. Der var specialpædagoger ansat, men den pædagogstuderende fulgte dem kun på sidelinjen og havde alle sine arbejdsopgaver i den brede børnegruppe.

Uden at kende den konkrete sag til bunds er såvel Marie Sonne som Peter Møller Pedersen enige om, at det lyder problematisk.

– Heldigvis har jeg ikke hørt om mange af den slags tilfælde, men det er ikke i orden. Den studerende skal indgå i et fagligt miljø med fokus på social- og specialpædagogik, siger Marie Sonne, der opfordrer studerende i en tilsvarende situation til at klage.

En af de andre forandringer ved den nye uddannelse er, at de studerende skal til flere eksamener – og at praktikkerne nu også skal bestås med en eksamen.

– Forinden hørte vi om praktikvejledere, der var nervøse for deres nye rolle ved eksamensbordet, men vi har fået positive tilbagemeldinger. Både fra undervisere og praktikvejledere. Praktikeksamenerne giver nogle gode samtaler, hvor man taler om den pædagogiske hverdag i en faglig sammenhæng – og det skaber en god forbindelse mellem teori og praksis, siger Peter Møller Pedersen.

Eksamensræs

Fra PLS er der derimod ris til det nye system med flere eksamener.

– Vi hører om studerende, der er mindre kritiske over for deres praktiksted, fordi de ved, at de skal til eksamen. Og vi hører i det hele taget om studerende, der får stress på grund af den øgede mængde af eksamener og prøver. I vores øjne er det et eksempel på den neoliberale testkultur, som vi er imod, siger Katrine Aagaard.

I den nye uddannelse er faggrænserne brudt ned, og de studerende undervises i moduler, hvor flere fag spiller sammen.

– Og det er noget af det, vi glæder os til at folde ud, siger Peter Møller Pedersen.

I hans øjne er den største styrke ved den nye pædagoguddannelse, at teori og praksis hænger bedre sammen.

– Tidligere talte vi ofte om to læringsrum, hvor det første læringsrum var praktikken, og det andet læringsrum var undervisningen på uddannelsesinstitutionen. Nu taler vi om det tredje læringsrum, hvor praksis og undervisning spiller langt bedre sammen. Det gælder sådan set i alle moduler, men mest tydeligt bliver det i bacheluropgaven, hvor de studerende skal tage afsæt i en undersøgelse på deres praktiksted – men det er allerede i gang, så de studerende på campus arbejder i tæt samspil med praksis.

Peter Møller Pedersen medgiver, at der har været nogle indkøringsproblemer på den nye uddannelse.

– Men alt i alt er det børnesygdomme, og billedet er overordnet positivt, siger han.

Anderledes hård er dommen fra PLS, der dumper den nye uddannelse.

– Vi får at vide, at vi lægger skinnerne, mens vi kører på toget, men det er ikke godt nok, når man kun skal sidde i toget den ene gang. Der skulle have været sat meget mere tid og mange flere ressourcer af til at ændre uddannelsen, siger Katrine Aagaard.

Den nye pædagoguddannelse skal evalueres, når første hold er kørt igennem. ■

Diskuter på facebook

Er der behov for forhåndsgodkendelser?

I dag begynder man på pædagoguddannelsen uden at vide, hvad man skal specialisere sig i. Bør det ændres med en forhåndsgodkendelse? Hvorfor? Hvorfor ikke?

Deltag i debatten på facebook / se hvordan på www.sl.dk/facebook

Sådan fordeles specialiseringerne

Hvem skal på hvilken specialisering? Det har pædagoguddannelserne lavet en model for. Socialpædagogerne går ind for forhåndsgodkendelser

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk

Harry Potter-universet er sagen klar. På troldmandsskolen Hogwarts bliver eleverne fordelt med en talende hat, der bliver sat på elevens hoved – hvorefter den fortæller, hvor eleven hører til. Men hvordan skal de pædagogstuderende fordeles? Hvem skal specialisere sig i social- og specialpædagogik? Hvem hører til på dagtilbudspædagogik? Og hvem skal på skole- og fritidspædagogik?

Pædagoguddannelserne har nu udviklet deres eget svar på fordelingshaten – ved hjælp af et et sindrigt point-system, der både omfatter de studerendes egne ønsker, samtaler og en analyseopgave, bliver det afgjort, hvem der får tildelt hvilken specialisering.

Uddannelsesministeriet har efterfølgende godkendt modellen, der nu kommer til at gælde for alle pædagogstuderende.

– Og jeg tror, at modellen kommer til at medføre en større tilfredshed blandt de studerende, siger Peter Møller Pedersen, der er uddannelseschef på VIA University College og formand for pædagoguddannelsernes ledernetværk.

Spørgsmålet om fordelingen på specialiseringerne blev allerede aktuelt sidste sommer, fordi studerende, der havde taget første år på den gamle uddannelse, blev overflyttet til den nye uddannelse – og derfor med det samme skulle i gang med deres specialisering.

Og da de studerende havde angivet deres ønsker, viste der sig at være langt større efterspørgsel på den social- og specialpædagogiske specialisering, end der var pladser til. Noget der eksempelvis betød, at ca. 20 pct. af dem, der havde ønsket den social- og specialpædagogiske specialisering på VIA University College, måtte nøjes med deres andenprioritet. Men da den nye model blev afprøvet, fik langt flere tilgodeset deres ønsker.

– En af de store fordele ved modellen er, at vi har indført en omfattende vejledning, hvor de studerende eksempelvis deltager i afklarende gruppeinterviews og også taler med uddannede pædagoger, der arbejder på de områder, de

forskellige specialiseringer retter sig imod. Og det har vist sig, at den omfattende vejledning gør de studerende mere åbne over for andre specialiseringer end den, de måske først havde forestillet sig, siger Peter Møller Pedersen.

Større fleksibilitet

Med den nye model sker tildelingen på baggrund af såvel de studerendes egne ønsker som svarene i et spørgeskema og et individuelt interview. De studerende skal ikke længere angive en første prioritet – men fordele 10 point mellem de tre specialiseringer. Hvis man har et brændende ønske om social- og specialpædagogik, kan man give specialiseringen 10 point – men hvis man er mere fleksibel i sit ønske, kan man fx give den social- og specialpædagogiske specialisering fire point og tre point til hver af de to andre specialiseringer.

– Det giver en større fleksibilitet, fordi man fx kan angive, at man er lige interesseret i to specialiseringer, siger Peter Møller Pedersen.

Endvidere indebærer modellen, at de studerende udfylder et spørgeskema, hvor de bl.a. skal begrunde deres ønske og fortælle, hvilke målgrupper de ønsker at arbejde med – samt om der er særlige personlige eller praktiske grunde, der taler for, at de skal tildeles en særlig specialisering.

Sidst men ikke mindst omfatter modellen en individuel samtale, hvor den studerende bl.a. skal analysere en case og dermed får mulighed for at demonstrere viden og refleksionsevne.

Spørger man Socialpædagogernes næstformand Marie Sonne er der en væsentlig hage ved modellen – nemlig at tildelingen først sker, når de studerende er godt i gang med uddannelsen. Står det til hende, bør systemet ændres, så det bliver muligt at få en forhåndsgodkendelse til en bestemt specialisering – selvfølgelig under forudsætning af, at man består eksamener osv.

– Det er ikke rimeligt, at personer, der fx har et brændende ønske om at blive socialpædagoger, skal bruge et helt år på uddannelsen for så at finde ud af, at de ikke kan komme ind på specialiseringen, men måske skal specialisere sig i dagtilbudspædagogik. Og jeg tror også, at det kan medføre, at vi går glip af kvalificerede ansøgere, der undlader at søge ind, fordi de ikke er sikre på specialiseringen.

Hun mener, at forhåndstilsagnene hovedsageligt bør gives på baggrund af de studerendes cv, så der fx kan tages hensyn til personer med praksiserfaringer fra området. ■

Det er ikke rimeligt, at personer, der fx har et brændende ønske om at blive socialpædagoger, skal bruge et helt år på uddannelsen for så at finde ud af, at de ikke kan komme ind på specialiseringen, men måske skal specialisere sig i dagtilbudspædagogik

Marie Sonne, næstformand, Socialpædagogerne

PÆDAGOGUDDANNELSEN

PIONERER I PRAKTIK

Fagbladet Socialpædagogen følger tre pædagogstuderende, der er blandt de første på den nye social- og specialpædagogiske linje. Nu er de tilbage fra første praktik på specialiseringen – og det har været en udviklende oplevelse for dem alle. Både på det pædagogiske og det personlige plan

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk
Foto: Rasmus Baaner

Det skal de studerende lære

Til praktikeksamen skal de studerende vise, at de gennem praktikken har tilegnet sig følgende: Den studerende kan kommunikere professionelt i relation til målgruppe og kollegaer og kan på den måde gennemføre pædagogiske aktiviteter på et etisk forsvarligt grundlag.

Herunder skal den studerende vise, at hun/han kan:

1. Kommunikere professionelt – etablere og indgå i professionelle relationer til målgruppen.
2. Analysere og vurdere etik og ligeværd i sin egen og andres tilgang til det enkelte menneske og til fællesskaber.
3. Vurdere konflikter, forebygge og håndtere konflikter samt evaluere indgreb i konflikt- og voldsepisoder.
4. Tilrettelægge, gennemføre og evaluere pædagogiske aktiviteter inden for udvalgte områder, herunder inddrage børn, unge og voksnes kreativitet og perspektiv.
5. Vurdere og anvende hjælpemidler i professionsteknologier i samarbejde med målgruppen med henblik på at understøtte udvikling og læring.

Jeg bearbejdede løbende min praktik

'For mig fungerede det rigtig godt, at jeg vidste, at jeg til sidst skulle til eksamen og dokumentere, at jeg havde nået målene. Det gjorde, at jeg løbende fik bearbejdet min praktik og fx kunne tænke: Nå, nu har jeg nået det første mål, så skal jeg have fokus på de andre', fortæller pædagogstuderende Line Andersen.

'Ella' er et pseudonym. Oplysninger om barnet er anonymiseret.

Line Andersen var i praktik i en børnehave med 'specialbørn' med særlige vanskeligheder. Hun fokuserede løbende på at indfri de færdigheds mål, der skal nås i praktikken

'Hej, skal vi to lege sammen i dag?'. Sådan sagde femårige 'Ella' tit, når Line Andersen mødte om morgenen. Pigen befandt sig lidt i periferien af børnefællesskabet og havde svært ved at komme med i legen.

Line Andersen bruger eksemplet til at vise, hvordan hun indfrie et af de fem mål, der skulle nås i løbet af praktikken – nemlig målet om at 'etablere og indgå i professionelle relationer med målgruppen'.

– Selvfølgelig skal vi som pædagoger være sammen med børnene, men det er også vigtigt at støtte barnet i at få en ligeværdig relation med de andre børn. Derfor arbejdede jeg målrettet med at sætte aktiviteter i gang for Ella og nogle andre børn og så trække mig, når jeg kunne se, at børnene kunne lave aktiviteten uden mig. Det kunne fx være en leg med spande ude i skoven. Og til praktikeksamen brugte jeg så bl.a. noget teori om 'det fælles tredje', der var med til at etablere relationen mellem børnene, fordi de havde noget at være sammen om, siger hun.

For Line Andersen var praktikeksamen en positiv oplevelse.

– For mig fungerede det rigtig godt, at jeg vidste, at jeg til sidst skulle til eksamen og dokumentere, at jeg havde nået målene. Det gjorde, at jeg løbende fik bearbejdet min praktik og fx kunne tænke: Nå, nu har jeg nået det første mål, så skal jeg have fokus på de andre, fortæller hun.

Specialbørnehave

I børnehaven bliver 'specialbørn' med særlige vanskeligheder som fx spastisk lammelse inkluderet i en almindelig børnegruppe, men Line Andersen arbejdede næsten ikke med specialbørnene.

– Jeg tror kun, at børnehaven var godkendt som praktiksted på den social- og specialpædagogiske linje, fordi der manglede praktikpladser, og jeg fik ikke så meget ud af det på det rent specialpædagogiske plan. Men jeg er sikker på, at jeg også kan bruge meget af det, jeg har lært, på en socialpædagogisk arbejdsplads. Fx marte meo-metoden. Men jeg håber da, at jeg i næste praktik kommer på en socialpædagogisk arbejdsplads, siger hun.

Også på det personlige plan udviklede Line Andersen sig.

– Jeg tror godt, at jeg kan være lidt forsigtig – men nu har jeg i højere grad fået mod på bare at springe ud i noget. Jeg har simpelthen fået en større selvtillid. ■

Jeg tog fejl af målgruppen

Lise Christiansen troede ikke, at arbejdet med udviklingshæmmede var noget for hende – indtil hun kom i praktik på et botilbud

Arbejde med udviklingshæmmede? Det er nok ikke lige noget for mig. Sådan tænkte Lise Christiansen, inden hun kom i praktik på et botilbud.

– Jeg har svært ved at forklare hvorfor – det var bare en følelse, jeg havde. Men nu har jeg fundet ud af, at det måske netop er noget for mig. Det var nogle rigtig dejlige mennesker at arbejde med, for de gav i meget høj grad udtryk for glæde og taknemmelighed, fortæller hun.

Et skår i glæden var dog manglen på ressourcer.

– Der var en hel del ældre, plejekrævende beboere, og derfor gik der meget tid med hygiejnesituationer, mens der fx ikke var så meget tid til at lave social træning med de yngre beboere, fortæller hun.

Bl.a. derfor ærgrer Lise Christiansen sig over, at man får løn i praktikken – i stedet for SU.

– Når vi indgår i normeringen, er der jo brug for vores arbejdskraft til at løse nogle helt bestemte opgaver, men jeg ville også gerne have haft

tid til at prøve noget andet. Sådan at jeg fx kunne lave et forløb med social træning for at se, hvor langt vi kunne nå på fx en måned.

Eksamen i køkkenet

På den nye pædagoguddannelse skal de studerende bestå praktikken med en eksamen, og her skrev Lise Christiansen opgave om en af beboerne og hendes 'strukturtavle'.

– Min pointe var, at strukturtavlen godt kan bruges meget mere, end de gør i dag. I dag står der kun nogle helt overordnede aktiviteter, som fx at beboeren får lomme penge om tirsdagen. Men jeg tror, det kunne hjælpe beboeren, hvis man skrev nogle flere, mindre aktiviteter på som fx 'gå tur', 'se tv' eller 'høre radio'. I dag virker hun tit forvirret og spørger: 'Hvad skal jeg', og derfor tror jeg, at det kunne hjælpe hende, hvis det blev helt klart for hende, hvornår hun skulle hvad.

Også på det personlige plan fik Lise Christiansen stort udbytte af praktikken.

– Jeg er måske nogle gange lidt hurtig, men i arbejdet med udviklingshæmmede er man nødt til at tage tingene i et lidt mere stille tempo, så man fx ikke stjæler sætningerne fra beboerne. Det er jeg blevet bedre til. ■

'Når vi indgår i normeringen, er der jo brug for vores arbejdskraft til at løse nogle helt bestemte opgaver, men jeg ville også gerne have haft tid til at prøve noget andet. Sådan at jeg fx kunne lave et forløb med social træning for at se, hvor langt vi kunne nå på fx en måned', fortæller pædagogstuderende Lise Christiansen.

Jeg har lært at stå fast

Emil Blok Olesen var i praktik på et botilbud for udviklingshæmmede. Han lærte bl.a. noget om sine egne grænser

Hvad har det her med pædagogik at gøre? Sådan tænkte Emil Blok Olesen i begyndelsen af praktikforløbet på et botilbud for udviklingshæmmede, hvor han skulle bruge meget tid på hygiejnesituationer.

– Men når man kommer ind i det, opdager man, at okay, man er faktisk nødt til at tænke lidt pædagogisk. Fx var der en, der ikke ville have børstet tænder, og så gjaldt det om at finde en måde at gøre det på uden at krænke ham. Jeg kiggede meget på hans reaktioner og fandt ud af, at jeg godt kunne stikke børsten ind og børste lidt – og når han så reagerede på en bestemt måde, var det fordi, han ville have en pause, fortæller Emil Blok Olesen.

Også på andre måder blev han klogere i løbet af de seks måneder.

– En af beboerne har virkelig behov for faste strukturer og ro, når han skal spise. Og på videooptagelser kunne jeg se, at det nogle gange var mig selv, der skabte den forstyrrelse, der gjorde, at han slet ikke kunne koncentrere sig om at spise. Fx fordi jeg indledte en samtale med en af de

andre beboere. Så på den måde blev jeg opmærksom på, at jeg selv skulle sidde og være helt stille. Andre skulle behandles helt anderledes, så for mig var den vigtigste læring nok, at alle beboerne skal behandles forskelligt.

Etik og selvbestemmelse

Emil Blok Olesen blev udfordret, fordi han ikke altid var enig med det faste personale. Konkret handlede en konflikt fx om en beboer, der ikke ville hen til dagtilbuddet.

– Jeg blev bedt om at give hende jakke på, selv om hun sagde: 'for helvede nej' og 'blive hjemme', og så sagde jeg: 'Hvis I vil have, at hun skal af sted, må I altså selv give hende jakke på. For jeg kan ikke se, at der er nogen som helst pædagogisk grund til, at hun skal af sted, når hun siger, hun ikke vil'.

Efter Emil Blok Olesen opfattelse skabte det modvilje hos personalet, der så ham som 'doven'. Men han er selv glad for, at han sagde fra.

– Man er nødt til at stå fast på sine egne grænser. Hvad kan man acceptere – og hvad kan man ikke acceptere?

Senere belyste Emil Blok Olesen episoden i sin praktikopgave, der handlede om magt, etik og selvbestemmelse. ■

'Man er nødt til at stå fast på sine egne grænser. Hvad kan man acceptere – og hvad kan man ikke acceptere?', spørger pædagogstuderende Emil Blok Olesen.

UDVIKLINGSHÆMMEDE

Et respektfuldt eftermæle

I 2013 døde silkeborgenserens Carl Juul Jørgensen, 83 år gammel. Carl Juul Jørgensen var udviklingshæmmet og hans livshistorie har socialpædagog Torben Rasmussen nu fastholdt i en biografi, der samtidig er historien om udviklingen i arbejdet med udviklingshæmmede

Af Trine Kit Jensen, redaktionen@sl.dk
Foto: Kissen Møller Hansen

Kriteriet for at få skrevet sin biografi er, at man har været noget særligt, og det var Carl Juul Jørgensen. Han var et stolt, agtværdigt og smilende menneske

Torben Rasmussen

Biblioteket i Silkeborg har mange hyldemeter med biografier om borgmestre, direktører, fodboldspillere, skuespillere og andre, der politisk, erhvervsmæssigt eller kulturelt har haft betydning i lokalsamfundet. De har for nylig fået selskab af 'Historien om Carl Juul – en silkeborgenser'.

Efter ophold på børnehjem og på Den Kellerske Anstalt i Bregning flyttede Carl Juul Jørgensen i 1961 til Silkeborg. Her boede han først på åndssvageinstitutionen Vejlsøhus og siden på botilbuddet Arendalsvej.

Gennem mere end 50 år var den udviklingshæmmede mand et kendt ansigt i byen, hvor han næsten hver dag færdedes på gader og torve, dukkede op på sidelinjen i fodboldklubberne eller fandt ind på restauranter og caféer, hvor han fik sig en sodavand.

Efter at være blevet påkørt af en bil, haltede Carl Juul Jørgensen lidt. Han stammede og talte på en brummende måde, og et usædvanligt stort hageparti gav ham i folkemunde navnet Skuffecarl. Men hvem var han som person denne mand, som stort set ingen af bysbørnene vidste noget om? Det satte socialpædagog Torben Rasmussen sig for at beskrive, efter at han ved udgangen af 2012 gik på efterløn.

Som pædagog har Torben Rasmussen arbejdet med udviklingshæmmede og andre voksne handicappede i 40 år. I 2001 blev han ansat på

botilbuddet Arendalsvej, hvor han lærte den dengang 71-årige Carl Juul Jørgensen at kende og havde daglig kontakt med ham i lang årrække. I hans øjne fortjener Carl Juul Jørgensen et respektfuldt eftermæle, så han af silkeborgenserne ikke bare vil blive husket som en bytosse med en særpræget fremtoning.

– Det var han for stort og imponerende et menneske til, så det kunne jeg ikke bære. Kriteriet for at få skrevet sin biografi er, at man har været noget særligt, og det var Carl Juul Jørgensen. Han var et stolt, agtværdigt og smilende menneske, der på trods af et umådeligt stort handicap var i stand til at skabe sig en tilværelse – og for mig at se en god tilværelse, siger Torben Rasmussen.

Neej, en mand!

Da Torben Rasmussen på sin første arbejdsdag præsenterede sig for Carl Juul Jørgensen, blev han i første omgang mødt med ordene 'Hvad vil du her?'. Bag den modtagelse gemte sig en vis træthed over igen at skulle forholde sig til en ny medarbejder. Men i næsten samme åndedrag udbrød Carl Juul Jørgensen begejstret: 'Neej, en mand'.

Langt de fleste mennesker, der var eller havde været inde over hans liv, var nemlig kvinder, og Carl Juul Jørgensen var altid parat til at opleve noget nyt og spændende.

– Han havde mod på verden og en humor, der brændte igennem, fortæller Torben Rasmussen.

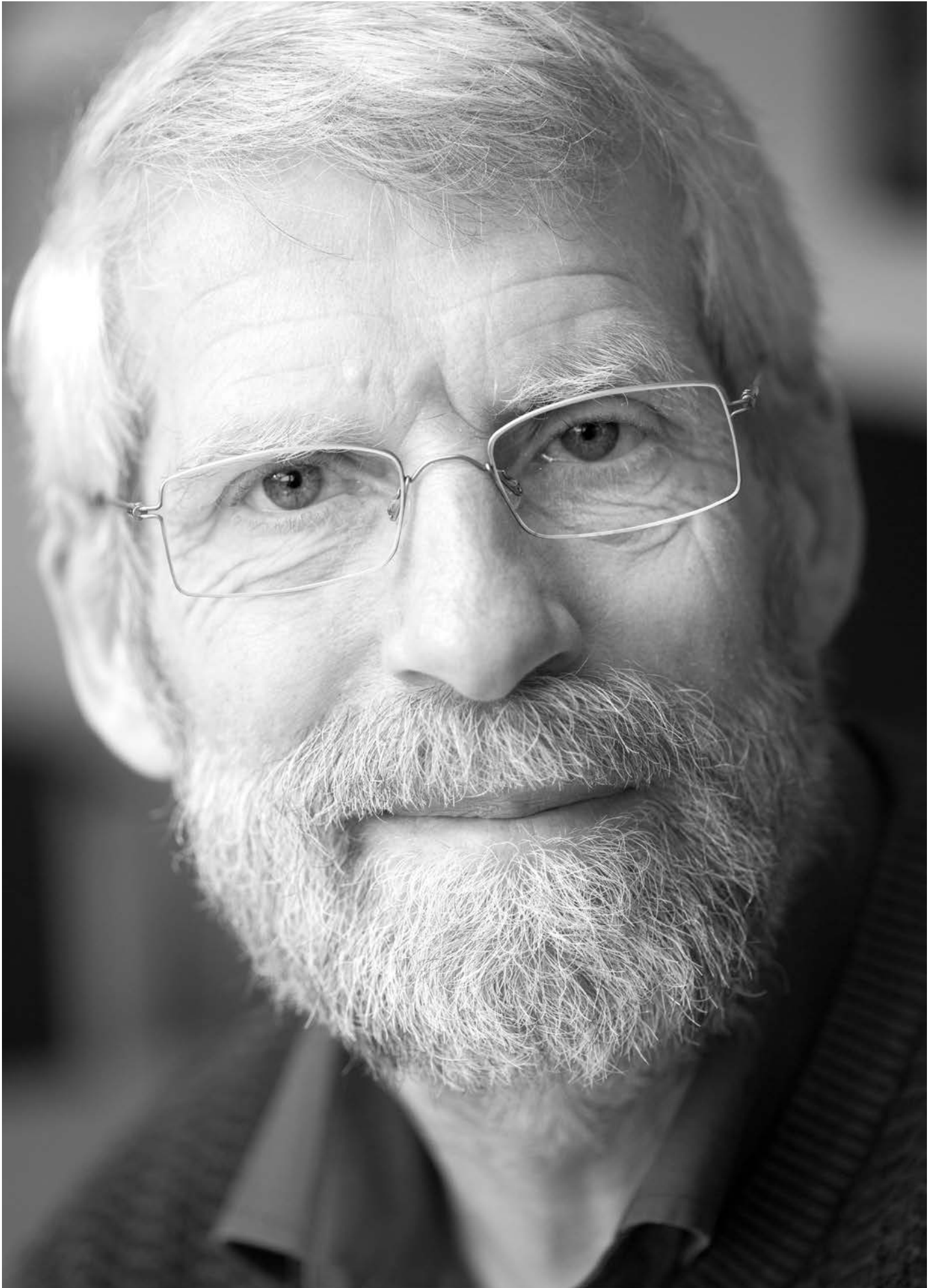
Carl Juul Jørgensens humor kom bl.a. til udtryk ved, at han valgte at kalde Torben Rasmussen for Thorkild – udtalt Thoorkild – fordi det navn i hans ører lød bedre og sjovere.

Den kunne også vise sig, når han om morgenen fik hjælp til barberingen, fordi han motorisk selv havde svært ved at håndtere shaveren.

– Han kunne så snuppe barbermaskinen og sige: 'Nej, i dag er det din tur', fortæller Torben Rasmussen, der dog fik lov at beholde sit fuldskæg.

Stor ensomhed

I den mere alvorlige ende er beretningen om Carl Juul Jørgensen en fortælling om historieløshed og stor ensomhed. Fra de første 30 år af sit

De pædagoger, jeg arbejdede sammen med op til Carls død i 2013, så ham primært som et menneske

Torben Rasmussen

liv – tiden på børnehjem og Den Kellerske Anstalt i Brejning – havde han fx intet, han kunne dele med andre mennesker.

– Da han flyttede til Silkeborg, fulgte der så godt som intet med fra hans tidligere liv. Ingen historier om, hvad han havde lavet, ingen billeder – ingenting. Vi andre kan fortælle vores historie videre til andre. Vi kan snakke med familie og venner om, hvordan det var engang, forholde os til omstændigheder og hændelser tidligere i livet og reflektere over, hvordan vi ser på dem i dag. Carl havde kun i meget ringe omfang disse muligheder for at lade sin historie være en del af sin identitet. Men det havde han udviklet en stor evne til at kompensere for, ved at leve i nuet, fortæller Torben Rasmussen.

Fx husker han, at de to engang sammen var på tur til Middelfart, hvor de slog sig ned på en bænk i en park med udsigt til de to lillebæltsbroer. Her var det fint for Carl Juul Jørgensen bare at sidde og iagttage og finde indre ro.

Carl Juul Jørgensens ensomhed var også en konsekvens af 'pædagogikken' på de institutioner, hvor han boede frem til 1961. Her lærte han – som andre udviklingshæmmede – ikke at skabe og vedligeholde relationer til andre mennesker, og det led han under hele sit liv. I tiden op til sin død delte han på botilbuddet Arendalsvej fx lejlighed med Ingvar, som også var flyttet til Silkeborg fra Den Kellerske Anstalt, og den konstellation fungerede godt.

– Men det gode var alene, at de ikke forstyrrede hinanden. Selv om de havde kendt hinanden siden Brejning-tiden, var de ikke i stand til at være noget for hinanden. De boede reelt ikke sammen, men ved siden af hinanden, fortæller Torben Rasmussen.

Livet udenfor

Da Carl Juul Jørgensen boede på Den Kellerske Anstalt i Brejning, var det en stor institutionsby med knap 2.000 indbyggere – stort set uden berøringsflade med livet udenfor. Filosofien bag var, at anstaltens beboere havde bedst af ikke at være i kontakt med det omgivende samfund, og at det omgivende samfund var bedst tjent med at være forskånet for deres tilstedeværelse.

Carl Juul Jørgensen og andre som ham blev dengang betragtet som utilregnelige og styret af instinkter – uden mulighed for at lære noget eller udvikle sig. Den tankegang blev der gjort op med i åndssvageoven fra 1959 – to år før Carl Juul Jørgensen flyttede til Silkeborg. I tiden efter blev udviklingshæmmede i højere grad set på som mennesker med krav på en tilværelse tilpasset individuelle ønsker og behov.

– Der gik mange år, før loven for alvor slog igennem. Men for Carls vedkommende betød den bl.a., at han selv kunne begynde at bevæge sig rundt i samfundet og skabe det liv, der blev værdifuldt for ham: At gå rundt og se, hvad der skete, og være en del af byens liv, siger Torben Rasmussen.

For sent for Carl

Den næste store milepæl var Lov om social service fra 1998. Det centrale var her, at mennesket bag handicappet for alvor kom i centrum.

– Det var essentielt og meget værdifuldt. For der er stor forskel på, om man som udgangspunkt ser på en udviklingshæmmede person som handicappet eller som menneske, og de pædagoger, jeg arbejdede sammen med op til Carls død i 2013, så ham primært som et menneske, siger Torben Rasmussen.

Det ændrede syn på udviklingshæmmede og udviklingen inden for socialpædagogikken, der startede i forbindelse med 59-loven, kom dog en postgang for sent til, at Carl Juul Jørgensen på alle områder kunne profitere af det. For selvom han med tiden fik nye og bedre muligheder, kunne han ikke løbe fra erfaringerne fra de første 30 år af sit liv og problemerne med at skabe relationer til andre mennesker.

– Han blev omplantet til en verden, som på mange måder var en fremmed planet for ham, siger Torben Rasmussen.

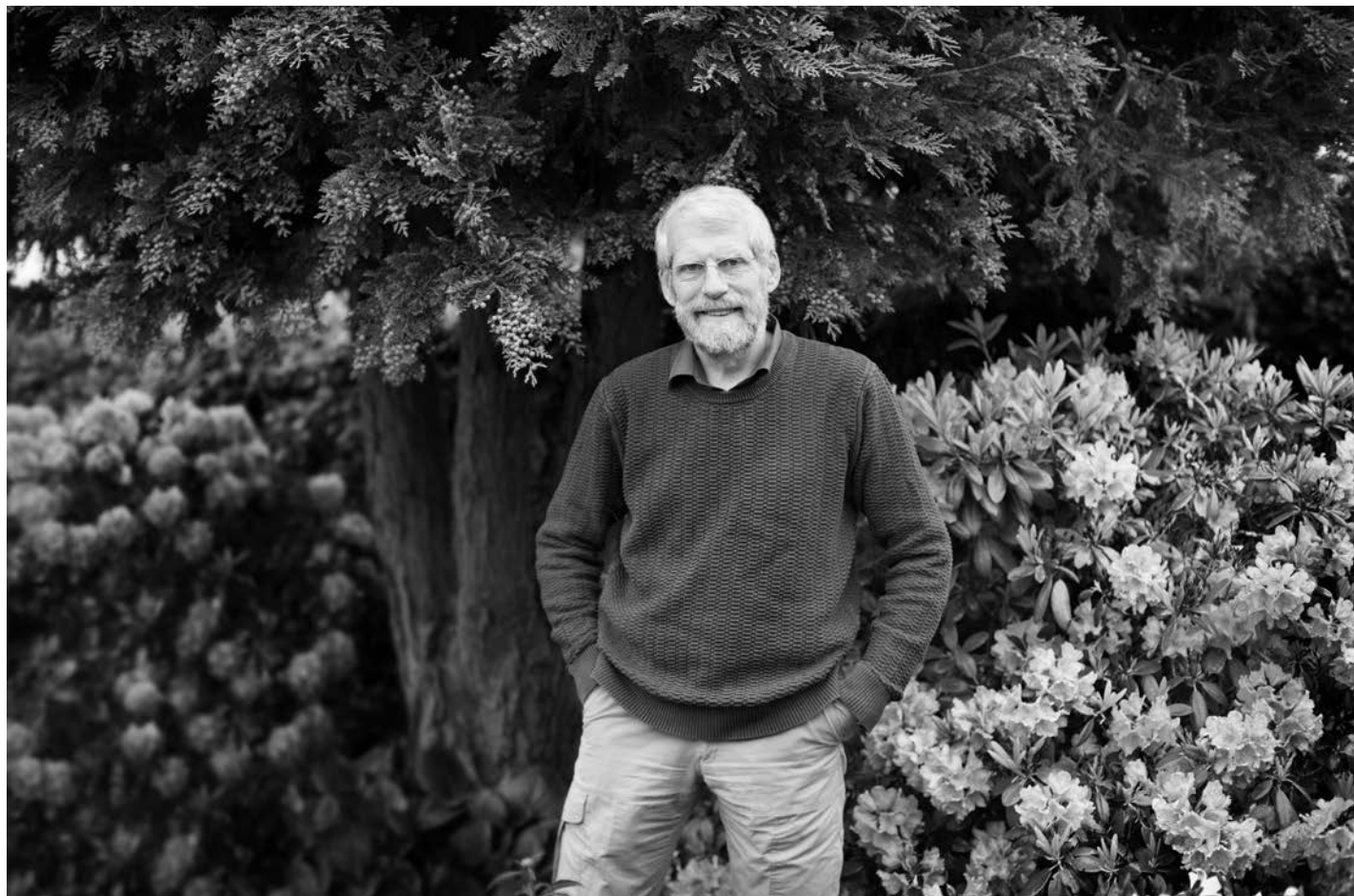
Selvom Carl Juul Jørgensens liv var præget af ensomhed, havde han dog den store lykke at stifte bekendtskab med en familie fra Rødovre, der havde overskud til rumme ham, som han var.

Ebba og Wiggo Juul og deres dengang 9-årige søn Jens stødte tilfældigt på Carl Juul Jørgensen under en cykelferie i Silkeborg i 1961. Det møde førte til, at han i to uger hvert år besøgte familien i Rødovre, ligesom de kom på besøg hos ham i Silkeborg og sendte breve og kort til fx fødselsdage. Det havde stor betydning for en mand, som hverken havde familie eller venner, men kun institutionskontakter.

Indblik i socialpædagogisk arbejde

Årsagen til Carl Juul Jørgensens markante hageparti var, at han i puberteten blev ramt af en hormonforstyrrelse, der betød, at den nederste del af hans kæbeparti voksede sig uforholdsmæssigt stort, og det gav ham altså det øgenavn, han gik under blandt silkeborgenserne.

– Sygdommen kan i dag klares med hormonel behandling, så den ikke udvikler sig til knoglemisvækst, og var Carl Juul Jørgensen født 20 år senere, kunne han være sluppet for navnet

Skuffecarl. Det synes jeg er tankevækkende, siger Torben Rasmussen.

Hans bog er først og fremmest skrevet til de silkeborgensere, der kun har kendt Carl Juul Jørgensen som Skuffecarl. De får på biografens 100 sider et mere nuanceret billede af Carl Juul Jørgensen, hans udfordringer og evne til alligevel at få noget ud af livet. Som sidegevinst får de samtidig et indtryk af, hvad socialpædagogisk arbejde er.

– Mange tror, det er noget med at passe og pleje de handicappede. Men jeg prøver at få frem, at det væsentlige i arbejdet er at skabe relationer til dem og bringe dem i spil som de mennesker, de er. Jeg giver også et billede af de mange dilemmaer, man står i som socialpædagog. Carl var fx ikke 100 pct. trafiksikker. Men havde vi som pædagoger lavet restriktioner på, hvordan han kunne færdes i byen, ville vi samtidig have frataget ham retten til at forme og skabe sit eget liv, siger han.

Selvom silkeborgenserne er den primære målgruppe for hans bog, håber Torben Rasmussen, at også læsere uden for lokalområdet vil finde den interessant.

– Der mangler historieskrivning og forskning om udviklingshæmmede. Nogle få har selv været i stand til at formulere, hvordan deres tilværelse har været. Men der har ikke været mange beretninger om, hvad ophold på institutioner før 1960 og den dramatiske udvikling inden for forsorgen har betydet for 'tavse vidner' som Carl, siger han.

Bogen vil fx være relevant for studerende, der er på vej ind i socialpædagogfaget, mener Torben Rasmussen.

– Det er ikke en socialpædagogisk lærebog, men den rummer nogle dimensioner, som kommende socialpædagoger måske kan bruge, siger han.

Ikke stikke næsen for langt frem

Den konkrete anledning til, at Torben Rasmussen begyndte at skrive om Carl Juul Jørgensen, var historien om den helt almindelige familie fra Rødovre, der uden faglige forudsætninger tog ham til sig og fastholdt kontakten i mere end 50 år.

– Den vanvittigt gode historie måtte bare ikke gå tabt, siger han.

Idéen om en bog tog først form efter Carl Juul Jørgensens død, og hvad han selv ville have sagt til biografien, er Torben Rasmussen i tvivl om. På den ene side ville han have været stolt over, at hans liv og levned udkom i bogform. På den anden side havde de første 30 år af hans liv lært ham, at man ikke skulle stikke næsen for langt frem – hverken i forhold til medarbejderne eller de stærke beboere på institutionerne. Han brød sig derfor ikke om at være i centrum og kunne fx ikke lide at blive fotograferet. At se sit kontrafej i en boghandlers vindue ville han derfor nok ikke have været ubetinget begejstret for, mener Torben Rasmussen.

– Når jeg har besluttet at udgive bogen er det i sidste instans, fordi jeg har ønsket at give ham det eftermæle, jeg mener han er berettiget til. ■

'Historien om Carl Juul – en silkeborgenser' er udgivet med støtte fra Socialpædagogerne Kreds Midt- og Vestjylland. Et eventuelt overskud i forbindelse med salg tilfalder Landsforeningen LEV.

HISTORIELØS Der mangler historieskrivning om de udviklingshæmmedes livsvilkår, som de selv har oplevet dem, mener Torben Rasmussen, der med sin bog også sætter fokus på Carl Juul Jørgensens egen historieløshed: Han havde intet fra de første 30 år af sit liv, han kunne dele med andre, og kunne ikke som andre lade sin historie være en del af sin identitet.

ARBEJDSLØSHED

Netværk har givet trivsel og job

Som ledig står man ikke bare uden job. Ledighed kan også tære på selvværdet. I Socialpædagogernes Kreds Midt- og Vestjylland er der gode erfaringer med et uformelt trivselsnetværk, hvor ledige selv har sat dagsordenen

Af Trine Kit Jensen, redaktionen@sl.dk
Foto: Astrid Dalum

Ledig uden stress. Det var for et år siden overskriften på et tema på et af de møder i Socialpædagogernes a-kasse i Kreds Midt- og Vestjylland, som ledige har pligt til at deltage i. Her blev der talt om, hvordan man kan optimere sin trivsel i en ledighedsperiode, og ideen om et trivselsnetværk kom på bordet. Den idé var fin, mente jobkonsulent i a-kassen Mette Carlsen. Hun opfordrede derfor deltagerne på mødet til at gå videre med ideen, og den opfordring greb Flemming Thejlmann Bruun.

– Min egen oplevelse som ledig var, at selvom jeg sad foran min pc og søgte rigtig mange stillinger, kunne jeg ikke få arbejde. Jeg følte mig isoleret og ladt alene, fordi det netværk, man har, når man er i arbejde, lynhurtigt bliver brudt, siger han.

Samtidig oplevede Flemming Thejlmann Bruun, at de mange krav, ledige bliver mødt med i dagpengesystemet, er med til at sætte dem yderligere under pres. Fx kravet om, at der skal sendes to ansøgninger af sted om ugen – også når det er meget langt mellem stillingsopslagene.

– Når du får dagpenge, skal du selvfølgelig søge job. Men hvis de ikke er der, er det et hårdt og nærmest umenneskeligt pres at lægge på de ledige. Det hæmmer også kreativiteten. For hver gang du møder et 'skal', indskrænker det dine handlemuligheder, siger han.

Selv blev han ledig efter at efter at have suppleret sin socialpædagoguddannelse med en

bachelor i historie. Her beskæftigede han sig med arbejderbevægelsen, og med inspiration fra kooperativernes stærke sociale fællesskaber i 30'erne formulerede han en projektbeskrivelse, som han sendte til a-kassen. Herfra bragte Mette Carlsen den videre til kredskontoret, der var med på ideen om et trivselsnetværk og besluttede at iværksætte et pilotprojekt i samarbejde med a-kassen.

– Vores a-kasse gør et kanon stykke arbejde uden for de rammer og regler, den er sat i verden for at administrere. Den forsøger også at udvikle nogle positive tiltag i forhold til det at være ledig. Men de ledige er også medlemmer af en fagforening, og som fagforening havde vi lyst til at prøve af, hvordan vi kunne understøtte dem i at komme videre med deres liv – uden at have snævert fokus på jobsøgning, siger kontorleder Jess Hardlei fra Kreds Midt- og Vestjylland.

Et frirum

Den grundlæggende idé med trivselsnetværket har været at skabe et frirum uden for det etablerede system, fortæller Flemming Thejlmann Bruun. Et rum, hvor ledige kunne mødes i uformelle rammer uden krav, selv sætte dagsordenen og udveksle erfaringer, tanker og ideer.

Han fik selv job i en SFO umiddelbart før, pilotprojektet blev skudt i gang, men har sideløbende fået et honorar fra fagforeningen for at fungere som koordinator og facilitere trivselsnetværket. Kredskontoret har også lagt lokaler til, men hverken fagforening eller a-kasse har blandet sig undervejs.

– Min rolle har været at agere fødselshjælper og rekruttere ledige til netværket. Men ellers har jeg ikke haft noget med det at gøre. Hele ideen har været, at jeg ikke skulle deltage, medmindre de bad om en eller anden form for input, og det har de ikke gjort, siger jobkonsulent Mette Carlsen.

Inklusive Flemming Thejlmann Bruun har 11 medlemmer været en del af netværket, der fra februar til og med maj i år mødtes hver anden uge i to timer. I gennemsnit har seks hver gang været med på møderne. Fra start var der lagt op til, at

foredrag og ture ud af huset kunne være en del af indholdet, men samtaler og dialog over en kop kaffe og et rundstykke har været mødeformen i pilotprojektet.

Samtalerne i netværket har bl.a. handlet om presset fra systemet og om de øvrige psykiske belastninger, der kan følge med ledighed. Og i et forum uden jobkonsulenter og sagsbehandlere har ingen været bange for at lette deres hjerte, fortæller Flemming Thejlmann Bruun.

– På jobcenteret kan det fx være svært at give udtryk for, at man har det skidt, fordi det kan have indflydelse på forsørgelsesgrundlaget, siger han.

I hans optik har det gjort en stor forskel, at deltagerne i netværket mødtes som ligeværdige, der kunne smide maskerne og var villige til at lytte og hjælpe hinanden.

– Det har været helt fantastisk at opleve. For jeg ved selv, hvordan det er at leve med det her systempres og skulle hive sig selv op ved håret, når man efter at have skrevet en hel masse ansøgninger skal i gang igen, siger han.

Ny energi og inspiration

Karin Kjærsgaard meldte sig under fanerne efter at have hørt om trivselsnetværket på et møde for

nyledige i a-kassen. Da hun blev en del af pilotprojektet i februar, havde hun været ledig i to en halv måned og havde hårdt brug for frirummet i netværket.

Vejledningen fra a-kassen har Karin Kjærsgaard ikke noget at udsætte på, og her er hun altid blevet mødt med en pæn og ordentlige tone, fortæller hun. Men jobcenterets måde at adressere ledige på var hun mildt sagt ikke tilfreds med.

– I stedet for en venlig invitation til et møde får man fx et brev om, at himlen vil falde ned, hvis man ikke møder op. Som ledig er man i forvejen sat lidt uden for døren, og med den tone føler man sig mistænkeliggjort og trådt på. Man bliver nærmest umyndiggjort og ryger ikke op ad energistien, men nedad, siger hun.

Ud over muligheden for at udveksle erfaringer om 'systemet' havde det for Karin Kjærsgaard stor betydning, at netværkstilbuddet var helt uden krav.

– Når du slipper for krav og ikke skal stå skoleret, kan du give og modtage på en helt anden måde. Det var rart og afslappende i forhold til alt det andet, man som ledig bliver udsat for, siger hun.

Selv om trivsel og ikke jobsøgning var det primære fokus, oplevede Karin Kjærsgaard også, at hun i netværket fik ny energi og god inspira-

PRES 'Når du får dagpenge, skal du selvfølgelig søge job. Men hvis de ikke er der, er det et hårdt og nærmest umenneskeligt pres at lægge på de ledige', siger Flemming Thejlmann Bruun (i midten), der har været tovholder for trivselsnetværket.

tion til sine ansøgninger. I samspil med de andre deltagere blev hun bl.a. bedre til at se, hvilke erfaringer og kompetencer hun kunne byde ind med i forhold til de enkelte stillingsopslag.

– Jeg havde en grundskitse, men lavede om på den hen ad vejen og ændrede rigtig meget efter møderne i netværket, fortæller hun.

Derudover peger hun bl.a. på, at der var støtte at hente i netværket, hvis en jobsamtale ikke havde givet pote.

– Det hjælper at høre, at også andre har været til samtale uden at få jobbet. Man ved godt, at chancen for at få det ikke er stor, hvis der har været seks eller ni til samtale. Alligevel går det én på, og at få mulighed for at dele nogle sorger med andre i samme situation er meget værd, siger hun.

Selv blev Karin Kjærsgaard ledig efter en fyring, der sled voldsomt på selvværdet. Det samme havde andre i netværket oplevet, og også de oplevelser kunne derfor bearbejdes.

– Netværket var et lyspunkt, og jeg så aldrig nogen gå derfra og være mere kede af det, end da de kom, siger hun.

God job-effekt

Karin Kjærsgaard fik i begyndelsen af maj job igen. Det fandt hun selv. Men flere blev i pilotprojektet tippet om jobåbninger, som andre i netværket kendte til og kunne se dem fylde ud.

– Socialpædagoger kender jo socialpædagogerens arbejdsområde, og ofte kender de også nogen, som ved, hvor man står og mangler dag- eller aftenvagter. Der blev derfor i høj grad udvekslet jobtips, beretter Flemming Thejlmann Bruun, som i løbet af projektperioden selv udskiftede jobbet i SFO'en med et job på et botilbud for autister.

– Jeg hørte om jobbet fra en deltager i netværket, kørte forbi med ansøgning og fik det, siger han.

Af de 11, der har været involveret i pilotprojektet, har fem i dag arbejde. Hvordan billedet ville have set ud, hvis de ikke havde haft gruppen at støtte sig til, er af gode grunde svært at sige. Men

Når du slipper for krav og ikke skal stå skoleret, kan du give og modtage på en helt anden måde. Det var rart og afslappende i forhold til alt det andet, man som ledig bliver udsat for

Karin Kjærsgaard, deltager i trivselsnetværket

efter evalueringen af projektet i juni lyder vurderingen, at hjælp fra netværket for fire ud af de fem har spillet en afgørende rolle i forhold til at komme i arbejde – eller for Flemming Thejlmann Bruuns vedkommende – i forhold til at få et nyt job.

Gruppens sammensætning taget i betragtning er det en rigtig god score, mener jobkonsulent Mette Carlsen med henvisning til, at tre af dem, der har fået job, ikke er helt unge. En er omkring 50 år, en anden sidst i 50'erne og en har rundet de 60.

– Når man er over de 60 år, er det bestemt ikke typisk, at man så hurtigt i en ledighedsperiode kommer i job igen. Der er helt sikkert nogle, som har profiteret af netværket på den måde, at de er blevet bedre i stand til at gå ud og sælge sig selv i forhold til et job, siger hun.

Vil gerne forsætte

Hun mener ligesom Flemming Thejlmann Bruun, at fraværet af myndigheds personer har givet deltagerne noget, som det etablerede system kan have svært ved at levere. Selv oplever hun som jobkonsulent i a-kassen, at mange medlemmer har tillid til hende, og at hun godt kan hjælpe dem med at få selvværdet op.

– Men jeg tror også, at man i et netværk har en helt anden tillid til hinanden, fordi man er i samme båd. Når man betror sig til et andet menneske, betyder det meget, at vedkommende selv ved, hvad det handler om og måske er i samme situation, siger hun.

Generelt har tilbagemeldingerne fra deltagerne været meget positive, og de gode erfaringer fra pilotprojektet betyder, at Kreds Midt- og Vestjylland gerne fortsætter initiativet, så nye grupper af ledige kan få glæde af et trivselsnetværk.

– De ledige har revitaliseret sig selv ved at være sammen med andre i en ramme, hvor de selv har defineret retning og mål. De har motiveret hinanden til at se nogle nye muligheder, og det har så givet en positiv sidegevinst i form af en jobeffekt, siger kontorleder Jess Hardlei.

I øjeblikket er det uafklaret, om det lykkes at finde penge, der fremover kan betale koordinatorens honorar og ture ud af huset eller foredrag, som kredsen fortsat gerne vil give de ledige mulighed for.

– Men vores ambitionen er at finde midler til finansiering, så der kan blive planlagt et nyt netværksforløb fra september, siger Jess Hardlei. ■

Vores faglige stolthed er ved at visne – og det skal vi lave om på!

Af Kira Angelbo Christensen, PLS

Manglende undervisning, for dårlig feedback – og praktikinstitutioner med kritisable normeringsforhold, som presser den studerende ud i grænseoverskridende situationer.

Det er nogle af de udfordringer ved den nye pædagoguddannelse, som vi oplever i PLS.

Tilbage i 2010 gennemførte vi i PLS en timetalsundersøgelse, som viste, at de pædagogstuderende i gennemsnit får 8,5 reelle timers undervisning om ugen.

Den nye uddannelse har set dagens lys, og de første studerende har et år på studie-bagen. PLS har tidligere på denne plads dumpet uddannelsen på grund af den tidligere specialisering, flere prøver og eksamener og pædagogikkens udskiftning til fordel for læringsperspektivet.

PLS er bekymret for, at behovet for at måle den studerende med flere prøver og eksamener tages fra undervisningen. Derfor kigger vi den nye pædagoguddannelsen efter i sømmene igen. I år vil vi derfor udarbejde en ny timetalsundersøgelse.

Er vi så de eneste, der ser et problem i den minimale undervisning de pædagogstuderende får? Nej!

Vores mange dygtige og kompetente undervisere sætter en ære i at uddanne pædagoger. At udfordre vores måder at forstå samfundet på og vores rolle heri. De inddrager os i undervisning, der strækker sig fra hård og tung teori, der opererer med sociologi tæt forbundet af historikkens vigtige afsæt og kulturelle forankring, til praksisvidenskab, indsamlet empirisk, hvor menneskers handlinger analyseres med hjælp fra psykologiens og filosofiens mange svarmuligheder.

Det er ikke bare uddannelsen, der er kritisabel. I den seneste tid har PLS fået mange opkald fra medlemmer, som har været studerende i praktik, og som har modtaget en fyreseddel eller har måttet afbryde praktikken på grund af stress. Det pædagogiske råderum er skåret ind til benet, og

normeringerne er presset til bristepunktet. PLS mener ikke, at udhulede normeringer er et forsvar for at presse de studerende ud i at varetage uddannet pædagogisk personales opgaver. Det er for tungt et ansvar for de studerende, der endnu ikke er professionelle pædagoger.

Da jeg mødte PLS første gang, fik jeg at vide, at vi som pædagoger er bærende søjler i velfærdssamfundet – hvem har ikke været i berøring med en pædagog? Vores søjles fundament er blevet ustabil.

Vi er blevet 'passere', og standardskema-dokumenterende-produkt-udøvende service-medarbejdere. Vores institutioner bliver mere og mere en opbevaringsplads. Vi passer bare børn og borgere, vi tørrer bare røv og skifter ble og vi drikker jo bare kaffe...

Men efter denne deprimerende opsang, hvad kan du og jeg så gøre? Vi kan og skal skabe et modspil!

Vi kan organisere vores kræfter, kritik og vrede i faglige fællesskaber og selv sørge for, at vores faglighed er intakt. Ved at organisere os; ved at arrangere oplæg med ny viden; ved at kræve, at vi får vores feedback på de opgaver, vi afleverer, og ikke stopper før målet er nået; og ved at samarbejde med underviserne og prøve at skabe pres fra neden. Her er det PLS, du kan organisere dig igennem.

Du står ikke alene, og dette er ikke kun din kamp. Men det er en kamp, det er vigtigt, at du tager aktiv del i, for ellers vil du en dag stå og se ned på dit eksamensbevis og tænke 'hvad er det egentlig, jeg kan med min uddannelse?'

Gør en forskel – også på dit studie! ■

Kira Angelbo Christensen er faglig sekretær i PLS. Denne Prik er skrevet i samarbejde med Camilla Louise Merrild Knudsen, som er aktiv PLS'er fra Aarhus.

- Hvordan oplever du, at det lave timetal påvirker din pædagogiske dannelse?
- Hvordan oplever du praktikken? Føler du dig klædt på til at indgå som en del af normeringen?
- Hvad vil du gøre på studiet for at opnå større faglig stolthed?

Deltag i debatten på socialpaedagogen.dk/prik

ARBEJDSKADESAGER

Krav om politianmeldelse bekymrer

Hvis man bliver udsat for vold på jobbet, er det nødvendigt at melde episoden til politiet, hvis man vil gøre sig håb om erstatning. Erstatningsnævnet har for nylig skærpet praksis – og det bekymrer Socialpædagogernes formand

Af Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk

Trusler og vold er fortsat en del af mange socialpædagogers hverdag. Og hvis man bliver udsat for en voldelig episode på jobbet, er det vigtigt, at arbejdspladsen anmelder episoden til politiet.

Det er nemlig afgørende for, hvorvidt den involverede medarbejder efterfølgende kan få erstatning. Det fremgår af Erstatningsnævnets seneste årsberetning, hvor der står, at nævnet fremadrettet strammer op på sin praksis.

Derfor lyder anbefalingen fra Socialpædagogernes arbejds-

skadeteam, at hvis en medarbejder udsættes for en episode med vold eller trusler fra en borger, er det vigtigt at anmelde episoden til politiet inden for 72 timer.

Også selvom mange finder en politianmeldelse drastisk, fordi det er en borger, der står bag volden – en borger, som ofte ikke har haft til hensigt at skade.

– Vi har desværre en del sager, som afvises hos Erstatningsnævnet, fordi skaden ikke er blevet politianmeldt. Og særligt efter at Erstatningsnævnet har skærpet praksis, er vores råd, at man som leder anmelder hændelsen til politiet – og de kan så i deres vurdering af sagen lægge vægt på de konkrete forhold, siger Louise Sølyst Lildholdt, arbejdsskade-konsulent i Socialpædagogernes arbejdsskadeteam.

Vold bør anerkendes uden politianmeldelse

Hidtil har socialpædagoger og andre omsorgsmedarbejdere ofte kunnet få deres erstatningssager behandlet, selvom episoderne ikke var meldt til politiet, fordi Erstatningsnævnet har givet dispensation fra kravet om politianmeldelse ud-

fra fx hensyn til det fremtidige pædagogiske arbejde med den pågældende borger. Men denne praksis strammer nævnet nu op på.

Det skyldes, at nævnet får et stigende antal henvendelser fra medarbejdere, der ønsker erstatning for skader, som er opstået efter voldsepisoder på jobbet – og at nævnet i mange af sagerne har svært ved at afklare, om personen er berettiget til erstatning, hvis ikke der foreligger en politimæssig undersøgelse.

Den nye praksis bekymrer Socialpædagogernes formand, Benny Andersen, som finder det urimeligt, at medlemmerne tvinges ud i at politianmelde utilregnelige borgere.

– Der er jo ikke tale om en kriminel handling, og vores medlemmer ønsker sjældent at politianmelde det. Jeg har svært ved at acceptere, at vold på jobbet ikke kan anerkendes som vold uden en politianmeldelse. Men når det er sagt, så ved vi jo godt, at vold kan få tragiske konsekvenser for medlemmerne, både fysiske, psykiske og økonomiske, hvis de ikke kan fortsætte med at arbejde

bagefter, siger Benny Andersen, som nu vil rejse sagen politisk.

Arbejdspladsens ansvar

Ifølge Retsplejeloven er der ikke nogle regler om, hvordan en politianmeldelse skal foretages – eller hvem der kan indgive politianmeldelse. Men i Socialpædagogernes arbejdsskadeteam er meldingen, at det til enhver tid er arbejdspladsens ansvar.

– Det må aldrig være den skadelidtes ansvar at gå til politiet, hvis en socialpædagog er blevet udsat for vold i sit arbejde. Det er arbejdspladsens ansvar at sikre, at episoden bliver anmeldt – det bør indgå som en naturlig del af arbejdspladsens politikker og procedurer for, hvordan man håndterer vold og trusler, siger Louise Sølyst Lildholdt.

Det er selve hændelsen, der skal anmeldes til politiet. Det vigtige er, at sagen officielt er anmeldt, og at man får en anmeldelseskvittering fra politiet. Når hændelsen er anmeldt, har medarbejderen mulighed for at få erstatning for svie og smerte og tabt arbejdsfortjeneste, som ikke dækkes efter arbejdsskadesikringsloven. ■

Aflastningskonference 2015

28. – 29. oktober 2015 på Vejle Center Hotel

Howdan dokumenterer vi socialpædagogisk faglighed i aflastningen?
Systematik, metode og fortællinger er perspektiver vi skal drøfte

Tilmeldingsfrist: 14. september 2015

Yderligere oplysninger og tilmelding: www.sl.dk/aflastning2015

MASSAGE HELE LIVET...

VI UDBYDER ÅRLIGT MERE END
100 KURSER

SPECIALTERAPEUTISK MASSAGE

Berøringsterapi til mennesker med særlige fysiske og psykiske behov.

SPECIALPÆDAGOGISK BØRNEMASSAGE

Massage som pædagogisk metode skaber balance og empati i det enkelte barn og i grupperne.

BARN TIL BARN MASSAGE

Berøringspædagogik er en effektiv metode til at forebygge mobning. Børnene lærer empati og omsorg.

MASSAGE GRUNDKURSUS

For alle som har lyst til at lære at massere.

Læs mere og tilmeld dig på www.nordlys.dk

 NORDLYS

Tlf: 8681 1081 • www.nordlys.dk

homeerhverv.dk

TIL LEJE

MULIGHED FOR TRAPPELEJE

Naturskønt beliggende døgninstitution i Hals

9370 Hals · Houvej 100

Særdeles attraktiv ejendom beliggende i naturskønne omgivelser i Aalborg Kommune. Ejendommen er yderst præsentabel og kan være anvendelig til mange formål. Ejendommen har senest fungeret som døgninstitution og den har været godkendt til 7 personer mellem 18-40 år. Ejendommen der fremstår indflytningsklar, er opført i 1927 og gennemgribende renoveret i 2002.

- Attraktivt lejemål velegnet til institution/opholdssted
- Velvedligeholdt lejemål
- Der er 4,4 ha. indhegnet jord tilknyttet ejendommen.
- Ejendommen kan også købes

Leje pr. år	228.000	Bruttoareal	1.291
		Telefonnummer	51 14 00 37
		Sagsnummer	6245731

Erhvervscenter Østjylland - Århus

oestjylland@homeerhverv.dk

homeerhverv.dk/oestjylland

Tlf. 86 19 03 00

Ejendomsmæglerkæde for Danske Bank koncernen

home ERHVERV

vi vil være din foretrukne erhvervsrådgiver

MASTER I SOCIALPSYKOLOGI OG LÆRING

Masteruddannelsen i Socialpsykologi og læring er skræddersyet til dig, der arbejder inden for sundheds- og socialområdet som fx sygeplejerske, socialrådgiver eller pædagog.

ANSØGNINGS-
FRIST
1. NOV. 2015

STUDIESTART
FEB. 2016

Du opnår indsigt i socialpsykologiske, organisatoriske og individuelle processer, der fremmer motivation, trivsel og læring - både hos dig som medarbejder og hos de borgere, du arbejder med.

Seminarerne finder sted i Aalborg.

SOL.EVU.AAU.DK

ANDRE MASTERUDDANNELSER:

- Læreprocesser
- Pædagogisk Ledelse
- Organisatorisk Coaching og Læring
- Ledelses- og Organisationspsykologi
- Terapeutisk Procesfacilitering
- Master i IT

EFTER- OG VIDEREUDDANNELSE · 9940 9420 (KL. 12-15)
EVU@AAU.DK · WWW.EVU.AAU.DK

AALBORG UNIVERSITET

Ser mennesket bag diagnosen

Socialpædagoger gør en forskel – også i psykiatrien. I en ny publikation kommer ti arbejdspladser med hver deres konkrete bud på, hvordan socialpædagoger kan byde ind med løsninger på psykiatriens store udfordringer

Af Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk

Tvang, overmedicinering, genindlæggelser og overdødelighed er nogle af de problemer, der udfordrer psykiatrien. Nu kommer Socialpædagogerne med bud på, hvordan man kan løse nogle af disse udfordringer. I en ny publikation, 'Socialpædagogik i psykiatrien – ti bud på socialpædagogisk arbejde med mennesker med sindslidelser', fremlægges i en række artikler konkrete eksempler på socialpædagogisk arbejde med mennesker med sindslidelser.

Udgangspunktet er ti konkrete – og meget forskellige – arbejdspladser, hvor socialpædagoger med deres faglighed og løsninger er med til at løfte psykiatrien og skabe en øget livsværdi og bedring for mennesker med sindslidelser. Det handler bl.a. om i højere grad at se mennesket og ikke kun diagnosen – og sætte fokus på psykiatribrugerens livsstil og sundhed.

På det socialpsykiatriske botilbud Tangkjær i Ørsted har man fx sat livsstilsændringer på dagsordenen og gjort op med tidligere tiders overmedi-

cinering. Ved at indføre et årligt sundhedstjek, ved dagligt at sætte ind med socialpædagogisk arbejde med sundhed og medicinforbrug og ved at introducere bl.a. løbeture, grønnsager og øreakupunktur, har man opnået færre hospitalsindlæggelser, hurtigere opsporing af livsstilsygdomme og et markant fald i forbruget af sovepiller, antidepressiver og smertestillende medicin.

Og på Platangårdens Ungdomscenter i Vordingborg får spiseforstyrrelser kamp til strengen ved, at de unge med spiseforstyrrelser via socialpædagogikken får værktøjer til selv at yde spiseforstyrrelsen modstand. Med metoderne 'åben dialog' og 'den narrative metode' arbejder Platangårdens socialpædagoger bl.a. med at inddrage de unges eget netværk for at sikre en mere helhedsorienteret og langsigtet indsats. Resultaterne illustrerer, at socialpædagogernes ekspertise i at opbygge professionelle, tillidsbaserede relationer fører til både færre genindlæggelser, kortere forløb og mere fleksible løsninger.

Fra veteraner til varetægtsfængslede

Psykiske lidelser er blandt de mest udbredte sygdomme i Danmark. Sindslidelse opstår hos hver tredje dansker, og et stort antal borgere får behov for behandling i løbet af deres liv. Derfor er det nødvendigt, at de mennesker, der kommer i berøring med psykiatrien, får den bedst mulige behandling. Og her spiller socialpædagoger en helt central rolle.

Med 'Socialpædagogik i psykiatrien' lægges der op til, at

socialpædagoger skal være med til at sætte barren højt – og turde gå efter de bedste løsninger til gavn for både psykiatribrugerne, de ansatte, pårørende og samfundet. Ambitiøse løsninger, der løfter psykiatrien, er da også den røde tråd i publikationen, der er opdelt i tre kapitler.

Første del er Socialpædagogernes bud på en række af de klassiske problemer, der udfordrer psykiatrien. Andet kapitel introducerer nye og stærke metoder – mens den sidste del fokuserer på sektorudfordringen og hvordan psykiatribrugerens skift mellem socialpsykiatri og behandlingspsykiatri kan være problemfyldt.

De ti arbejdspladser, der er beskrevet, viser, hvor vidt forskellige målgrupper, socialpædagogerne arbejder med – lige fra borgere med autisme eller voksne med komplekse og svære psykiske lidelser til hjemløse veteraner, forældre til børn med ADHD eller varetægtsfængslede, som venter på dom.

Fokuserer på ressourcerne

Det er langt fra alle de ti omtalte arbejdspladser, at socialpædagoger indgår som en naturlig del af indsatsen. Men som ledende oversygeplejerske Isabel Gintberg fra Retspsykiatrisk afsnit P5 i Middelfart udtrykker det, behøver man ikke at være bekymret over, at socialpædagoger ikke ved så meget om diagnoser og medicin.

– Socialpædagogerne er gode til at fokusere på patienternes ressourcer og deres egne mål. Hvis en patient har et mål om, hvad han gerne vil, når han bliver udskrevet om tre år, så kan de nedbryde det i overskuelige mål. De er også meget enga-

gerede i aktivitetsdelen og i at være sammen med patienterne, og det virker motiverende, siger hun i artiklen om, hvordan man på Retspsykiatrisk afsnit P5 med socialpædagoger i en central rolle er lykkedes med at skabe gode rammer for rehabilitering – og har nedsat både antallet af flugtforsøg og omfanget af magtanvendelse.

Også i Vestre Fængsel i København har man bevidst valgt at ansætte socialpædagoger som supplement til det traditionelle fængselspersonale. Ikke kun på tøjet skiller de civilklædte socialpædagoger sig ud fra de uniformerede fængselsbetjente – de repræsenterer også en anden kultur og tager afsæt i omsorg og anerkendelse i deres relationsarbejde med de varetægtsfængslede.

Formanden for Fængselsforbundet Kim Østerbye ser positivt på socialpædagoger som en ny faggruppe i fængslerne – bl.a. fordi fængselsbetjente ikke er uddannet til at klare psykiske lidelser og komplekse problemstillinger.

– Betjente kan ikke alt. Socialrådgivere er eksperter i at lægge handleplaner, og socialpædagogerne er eksperter i relationer. Vi skal lære at trække på hinandens faglige ekspertise og udnytte vores fordele og styrker sammen. Og det gælder begge veje. Derfor skal vi have tværfaglige teams i alle afdelinger, siger Kim Østerbye i artiklen fra Vestre Fængsel. ■

'Socialpædagogik i psykiatrien. Ti bud på socialpædagogisk arbejde med mennesker med sindslidelser' udkommer den 25. august, og den kan hentes på www.sl.dk/udgivelser

Fagligt selskab om mennesker med sindslidelser:

Styrk din socialpædagogiske fag-identitet

Kom til konference i fagligt selskab om mennesker med sindslidelser den 23. september 2015 i Mødecenter Odense. Buchwaldsgade 48, 5000 Odense C.

Fagligt selskab om mennesker med sindslidelser inviterer til faglig konference om socialpædagogisk identitet indenfor (social)psykiatri og det somatiske område.

Konferencen afholdes for at skabe inspiration og viden om den socialpædagogiske kerneopgave blandt medlemmer af Socialpædagogerne med arbejde indenfor rets-, behandlings-, og socialpsykiatri samt det somatiske område.

Konferencen vil koncentrere sig om to gennemgående spørgsmål:

- **Hvad kendetegner den socialpædagogiske faglighed i psykiatrien og på det somatiske område?**
- **Hvilke udfordringer er der for socialpædagogikkens faglige udviklingsmuligheder?**

På dagen er der mulighed for at 'netværke' med andre medlemmer, der har interesse for den socialpædagogiske praksisudvikling. Du vil desuden have rig lejlighed til at komme med ønsker og ideer til, hvilke temaer og aktiviteter selskabet skal løfte for at styrke dig fagligt.

Vi ses til en spændende dag.

Du kan møde:

Lektor ved DPU
Janne Hedegaard Hansen/
Socialpædagogen identitet og faglighed

Lektor i pædagogik ved UC Sjælland
Hans Månsson/
Bæredygtig pædagogik og praksisudvikling

Debattør Steen Moestrup/
Socialpædagogikken i psykiatribruget optik

Konsulent Add-focus Asbjørn Christensen/
Kerneopgave og kerneydelse

Tilmelding

Tilmeld dig til konferencen og se hele programmet via www.sl.dk/fsidentitet2015 senest 1. september.

Konferencen er kun for medlemmer af Socialpædagogerne

Pris pr. deltager: 300 kroner

Hvad er fagligt selskab?

Socialpædagogernes faglige selskaber er netværk af socialpædagoger, der arbejder med beslægtede indsatser, metoder og borgergrupper.

Læs mere på fagligeselskaber.sl.dk

BØGER

Redigeret af Maria Rørbæk

Det professionelle kram – en guide til fagfolk, der arbejder med børn og unge

Af Ulla Dyrlov

Denne bog slutter med intet mindre end en quick-guide til 'det professionelle kram' – altså en trin-for-trin-vejledning for professionelle, der vil tage hånd om et barn eller en ung. Guiden er helt nede på jorden og fortæller konkret, hvordan forfatteren, der er børnepsykolog, selv etablerer kontakt, stiller spørgsmål og afslutter samtalen. Fx beskriver hun, hvad hun gør ved første møde, hvor hun fx altid står i hoveddøren og byder velkommen. Hun pointerer, at velkomsten er vigtigt fordi det er her, kontakten skabes – og kontakt er helt afgørende, hvis hun senere skal nå nogen vegne. Hun lægger endvidere vægt på fra start at fremstå tydelig som person – og beskriver fx, hvordan hun altid viser ind i samtalerummet med ordene: 'Der er fire stole, og den derovre, det er min, og jeg skal helst have den, for jeg er sådan en, der skal have den samme stol igen og igen'. Bogen indeholder også en række kapitler om fx tegn på mistrivsel, udredning og de tre P'er – privat, personlig og professionel. Samt et kapitel med overskriften: 'Når en fagperson ikke er god til sit arbejde' – og spørgsmålet: Kan man lære at blive god?

Akademisk Forlag. 144 sider. 299 kr.

Trivsel i det moderne børneliv – stress og mestring

Af Lene Bjerring Bagger, Lisbeth Elmgaard Jensen og Lisbeth Lenchler-Hübertz. Hvor stress tidligere blev opfattet som noget, der hørte voksentilværelsen til, rammer det nu også børn og unge. Det pointerer børnepsykolog Margrethe Brun Hansen i forordet til denne bog. Men børn og unge har ikke de samme muligheder for at forstå, hvad der sker i deres krop, som voksne har – og de har derfor brug for voksne, der evner at fange børnenes signaler om stress – og anvise og lære dem, hvordan de kan mestre de svære følelser og tilstande. Det kan denne bog hjælpe med, og den indeholder både faktuel viden – fx om, hvordan hjernen reagerer på stress – konkrete eksempler og refleksionsspørgsmål til læseren. Bogens mange kapitler bærer overskrifter som 'signaler og symptomer', 'kompetenceudvikling' og 'kommunikation'. De kan læses enkeltvis og fx bruges som oplæg til personalemøder. Bogen er skrevet af et tværfagligt forfatter-team, der består af en pædagog og familierådgiver (Lene Ditte Bjerring Bagger), en psykolog (Lisbeth Lenchler-Hübertz), som blandt meget andet har beskæftiget sig med børn med autisme, samt en sygeplejerske (Lisbeth Elmgaard Jensen), der bl.a. har arbejdet i børne- og ungespsykiatrien.

Akademisk Forlag. 236 sider. 299,95 kr.

Fattiggården

Redigeret af Jacob Knage Rasmussen og Sarah Smed

Jamen, hvem boede her, og hvordan var det at leve og arbejde under pigtråd? Sådan spørger besøgende på Forsorgsmuseet i Svendborg af og til, når de ser den velbevarede fattiggård. Nu kan de finde svaret – eller nogle af svarene – i denne bog, der fortæller om livet bag murene. Bogen indeholder tre typer af historier: 'Journalfortællingerne', 'Stemmer fra fortiden' og 'Under lup'. Journalfortællingerne beskriver nogle af de mennesker, der i tidens løb har været indlagt på Fattiggården. Fx Alma, der boede 45 år på Fattiggården, eller Peter, der blev kaldt Fattiggårdens skræk. I Stemmer fra fortiden fortæller nogle af de tidligere fattiginspektører og opsynsmænd med deres egne ord om, hvordan det var at arbejde på stedet, mens Under lup sætter fokus på forskellige temaer – med udgangspunkt i Forsorgsmuseets fotoarkiv. Afsnittet Beklædning beskriver fx, hvordan man ved ankomsten skulle tage et obligatorisk bad og aflevere sit eget tøj for i stedet at iføre sig et sæt 'anstalt-tøj'. Først når man havde fået permanent tilladelse til at forlade Fattiggården, kunne man få tøjet udleveret igen. Andre afsnit handler fx om straf, regler, kost – og jul.

Svendborg Museum, Årbog 2014. 123 sider. 150 kr.

Kommunikationshandicap – i et pædagogisk og psykologisk perspektiv

Af Jesper Dammeyer og Louise Bøttcher

Hvad er kommunikationshandicap? Hvilke pædagogisk-psykologiske problemstillinger opstår der typisk? Og hvordan kan de afhjælpes? De spørgsmål behandles i denne bog, der har fokus på sproglige og kommunikative vanskeligheder hos mennesker med funktionsnedsættelser. Der indledes med en introduktion til menneskets generelle sproglige og kommunikative udvikling – fx om den sprogdudvikling, der typisk sker på bestemte alderstrin. De efterfølgende kapitler bærer overskrifter som: 'Kommunikation og mennesker med betydelige sansenedsættelser', 'Kommunikativ støtte til personer med psykisk udviklingshæmning og gennemgribende udviklingsforstyrrelser' samt 'Kommunikationsstøtte til mennesker med erhvervede kommunikationsvanskeligheder'. Der er også et kapitel om kommunikationsteknologi som fx en talecomputer, men her slås det fast, at der skal mere til end teknologi. Det handler om at arbejde pædagogisk. Bogen henleder sig både til fagprofessionelle som fx socialpædagoger – og til forældre og andre pårørende til mennesker med kommunikationshandicap. De to forfattere er begge psykologer – og de har sammen skrevet bogen 'Handicappsykologi' fra 2012.

Samfundslitteratur. 130 sider. 180 kr.

SEKSUALITET

Tal åbent om sex

Mangel på faglighed, personalets normer og for lav prioritering er nogle af de faktorer, der ofte forhindrer, at unge med handicap får den nødvendige seksualundervisning. I et nyt katalog præsenteres redskaber og metoder til at tale om seksualitet

Af Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk

Skab variation i undervisningen, tænk over hvordan gruppen er sammensat, tilpas øvelserne til de unge – og vær forberedt på svære spørgsmål. Sådan lyder nogle af de konkrete råd i et nyt metodekatalog om seksualundervisning til unge med handicap, som Projekt Ligelyst netop har udgivet.

I kataloget er samlet en række metoder og redskaber, som lærere og pædagoger kan bruge i deres seksualundervisning af unge med handicap. Der tages hul på emner som prævention, onani, ønsket om at få børn, kæresteregler, lyst – og det at sætte grænser. Målet er at gøre det lettere at snakke åbent og konstruktivt om sex, klæde personalet bedre på til opgaven – og sikre, at seksualundervisningen får højere prioritet.

Projekt Ligelyst har kørt de seneste to år i et samarbejde mellem Sammenslutningen af Unge med Handicap (SUMH) og Social Udviklingscenter SUS. Formålet med projektet er dels at sikre unge med handicap bedre viden om en sund og tryk-

seksualitet – og dels inspirere ansatte på bo- og dagtilbud for unge med handicap til at styrke seksualundervisningen og dialogen om seksualitet med de unge.

I projektet er der bl.a. gennemført observationer af seksualundervisningsforløb og lavet interviews med både unge beboere og ansatte på bosteder for at få en indsigt i, hvad seksualundervisningen har betydet, og hvordan unge med handicap og ansatte på sociale tilbud og skoler har oplevet den.

Holdningsændring

Udgangspunktet i metodekataloget er, at alle har ret til et seksualliv og seksualundervisning – også unge med handicap. Udfordringen er bare, at seksualundervisning sjældent prioriteres i hverken ungdomsuddannelser eller i botilbud og dagtilbud. Derfor får de unge ikke den fornødne viden om, hvordan man får et godt kærligheds- og sexliv. I værste fald kan den manglende oplysning føre til seksuelle overgreb – bl.a. fordi unge med handicap kan have svært ved at mærke egne eller andres grænser.

En af anbefalingerne fra Projekt Ligelyst er derfor, at der skal ske en holdningsændring, og der skal større fokus på, at unge med handicap også har en seksualitet. Seksualundervisning skal prioriteres i kommunerne, så der fx uddannes seksualvejledere, som kan undervise – og så skal det daglige personale på tilbud til unge med handicap klædes på, så de har både viden, materialer og metoder til at sikre de unges seksuelle trivsel. ■

Find metodekataloget på www.ligelyst.dk

NOTER

Arbejdspladslaboratorium om voldsforebyggelse

Fra september 2015 og frem til foråret 2016 gennemfører Vold som Udtryksform et arbejdspladslaboratorium om brugerinddragelse og voldsforebyggelse. Deltagerne er ledere og arbejdsmiljørepræsentanter fra 12 forskellige arbejdspladser, der arbejder i sociale tilbud for mennesker med udviklingshæmning samt mennesker med psykiske lidelser og misbrug. I laboratoriet arbejder deltagerne med, hvordan man kan inddrage borgerne i det voldsforebyggende arbejde ud fra tanken om, at det er gavnligt for både brugere, ansatte og arbejdspladsen. Udviklingsaktiviteterne finder sted både på den enkelte arbejdsplads og på tværs, når deltagerne mødes for at dele viden og erfaringer. Det er tredje gang, Vold som Udtryksform gennemfører et arbejdspladslaboratorium.

tln

Headspace hitter blandt unge

Det har kun eksisteret i knap to år. Men allerede nu har det anonyme rådgivningstilbud til børn og unge, headspace, bredt sig med lynets hast, og foreløbig over 10.000 unge har benyttet sig af tilbudet om nogen at tale med. Hvad enten det handler om kærestesorger, ensomhed, tristhed eller konflikter med venner eller familie, kan børn og unge i alderen 12-25 år få anonym og gratis rådgivning hos headspace – via chat eller telefon, ved at kigge forbi et af de otte centre eller ved hjælp af headspaces udgående arbejde i ungdomsmiljøer. Headspace er et initiativ under Det Sociale netværk og samarbejder med det offentlige system og andre lokale hjælpetilbud om at yde en helhedsorienteret støtte til unge. På landsplan har headspace mere end 350 frivillige.

tln

Anbragte børn må undvære en pc

Børn anbragt i plejefamilier har i mindre grad adgang til egen pc end andre børn. Det viser en undersøgelse fra Børnehjælpsdagen. 43 pct. af plejebørn i alderen 10-13 år har deres egen pc, mens 63 pct. af de børn, der ikke er anbragt uden for hjemmet, har en pc. Samtidig er der også stor forskel på, hvorvidt kommunerne yder støtte til computere til plejebørn. Ifølge undersøgelsen afslog 15 kommuner at yde støtte, mens 44 kommuner er positive over for at bevilge i særlige tilfælde. 29 kommuner har en praksis for, at plejebørn kan søge om støtte til en pc. Børnehjælpsdagen frygter, at det kan få negative konsekvenser for plejebørns skoleforløb, hvis de ikke har adgang til en pc i hverdagen.

tln

Midtjysk aftale om social forskning

De kommende to år skal der i Region Midtjylland indsamles viden om, hvilken form for hjælp der virker bedst for de udsatte borgere. To centrale aktører har pr. 1. juli indgået en aftale, der baner vej for forskning og udvikling på socialområdet. De to aktører er regionens center for forskning og udvikling, CFK – Folkesundhed og Kvalitetsudvikling samt Psykiatri og Social, der driver de regionale bosteder, institutioner og dagtilbud. Ifølge socialdirektør i Psykiatri og Social, Ann-Britt Wetche, er målet, at man ved at få mere viden kan tilrettelægge en bedre og mere effektiv social indsats – og dermed give beboerne et bedre liv. Regionens socialområde er i dag samlet i otte faglige specialområder, der hver især skal have gang i mindst et forskningsprojekt. Aftalen gælder foreløbig for to år.

tln

MEDLEMSUNDERSØGELSE

Hvad synes du om forbundet?

Undersøgelse skal give et billede af medlemmernes mening om forbundet og dets service og måder at løse opgaverne på

Af Jens Nielsen, jni@sl.dk

På en skala fra 1 til 10 hvor tilfreds er du – på baggrund af dine erfaringer som medlem – samlet set med Socialpædagogerne? Sådant lyder et indledende spørgsmål i den medlemsundersøgelse, der netop er sendt ud til alle medlemmer af forbundet. Og herefter følger en lang række spørgsmål, som skal give et præcist billede af, hvad medlemmerne synes om den konkrete service, de får, og den indsats forbundet over en bred kam leverer.

– Det er fuldstændig afgørende for os at have et klart billede af, hvordan medlemmerne vurderer de tilbud, vi har til dem – hvordan de føler,

at vores service passer til deres behov for støtte og vejledning. Vores kredse og medarbejderne i forbundshuset har jo også kontakt med medlemmerne i det daglige, og vi får input fra tillidsrepræsentanterne, men medlemsundersøgelsen kan supplere og give et overblik over, hvordan medlemmerne tænker om forbundet generelt, siger forbundsformand Benny Andersen.

I undersøgelsen bliver der også spurgt, hvordan medlemmerne tænker, at forbundet fremstår og bliver opfattet, ligesom medlemmerne bliver bedt om at fortælle om deres egne forventninger. Og så handler det om vurderinger af forbundets service, rådgivning og vejledning – og om evt. konkrete erfaringer med sager og forløb, man som medlem har haft med forbundet.

Medlemmerne bliver også spurgt om deres vurdering af forbundets synlighed, kommunikation med medlemmerne og evne til både at være et fagligt forbund, en serviceorganisation, der leverer service til medlem-

merne, og en interesseorganisation, der forsøger at påvirke den offentlige dagsorden, politikere og meningsdannere.

Endnu bedre

For to år siden gennemførte Socialpædagogerne en lignende undersøgelse, og den undersøgelse gav forbundets hovedbestyrelse et godt grundlag for at styrke indsatsen på forskellige områder, siger Benny Andersen:

– Resultaterne af undersøgelsen har vi brugt til at udbygge og tilpasse vores service, og med afsæt i undersøgelsen har vi især haft fokus på tre indsatsområder, som vi fortsat skal arbejde med: Det handler om medlemmernes arbejdsmiljø med vedtagelsen af en ny arbejdsmiljøstrategi på kongressen i november. Det handler om profilering af medlemmernes faglige holdninger til socialpædagogiske problemstillinger. Og så handler det om en indsats for at være en fagforening, der er på forkant med udviklingen inden for det socialpædagogiske arbejdsfelt.

Benny Andersen peger på, at medlemsundersøgelsen er én af flere måder at få indflydelse på:

– Om ikke så længe er der generalforsamlinger i kredsene. Det er en direkte vej til indflydelse i en demokratisk organisation som vores, så der vil jeg opfordre alle til at møde op. Men medlemsundersøgelsen her er også en måde at give sit besyv med, så vi håber, at rigtigt mange vil give sig tid til at deltage – det kan kun gøre os endnu bedre, siger han.

Undersøgelsen bliver gennemført i samarbejde med MSI Research. Medlemmerne kan svare frem til 6. september. Herefter bliver resultaterne behandlet, og undersøgelsen ventes færdig senere på efteråret. ■

Har du ikke modtaget medlemsundersøgelsen i din mailboks? Send senest 25. august en mail til medlem@sl.dk med oplysning om navn, cpr.nr. og mailadresse, hvorefter du vil modtage den. Passive medlemmer, efterlønsmodtagere og pensionister modtager ikke spørgeskemaet.

Socialpædagogernes lederkonference 2015

5. – 6. november 2015 på Radisson Blu, H.C. Andersen Hotel, Claus Bergsgade 7, Odense

Professionsfaglig ledelse – det nye sort?

Paneldebat med Verne Pedersen, Tina Wahl, Camilla Sløk og Mads Steffensen
Oplæg v. Søren Voxted, Søren Braskov, Karen-Marie Lillelund og Dorthe Pedersen

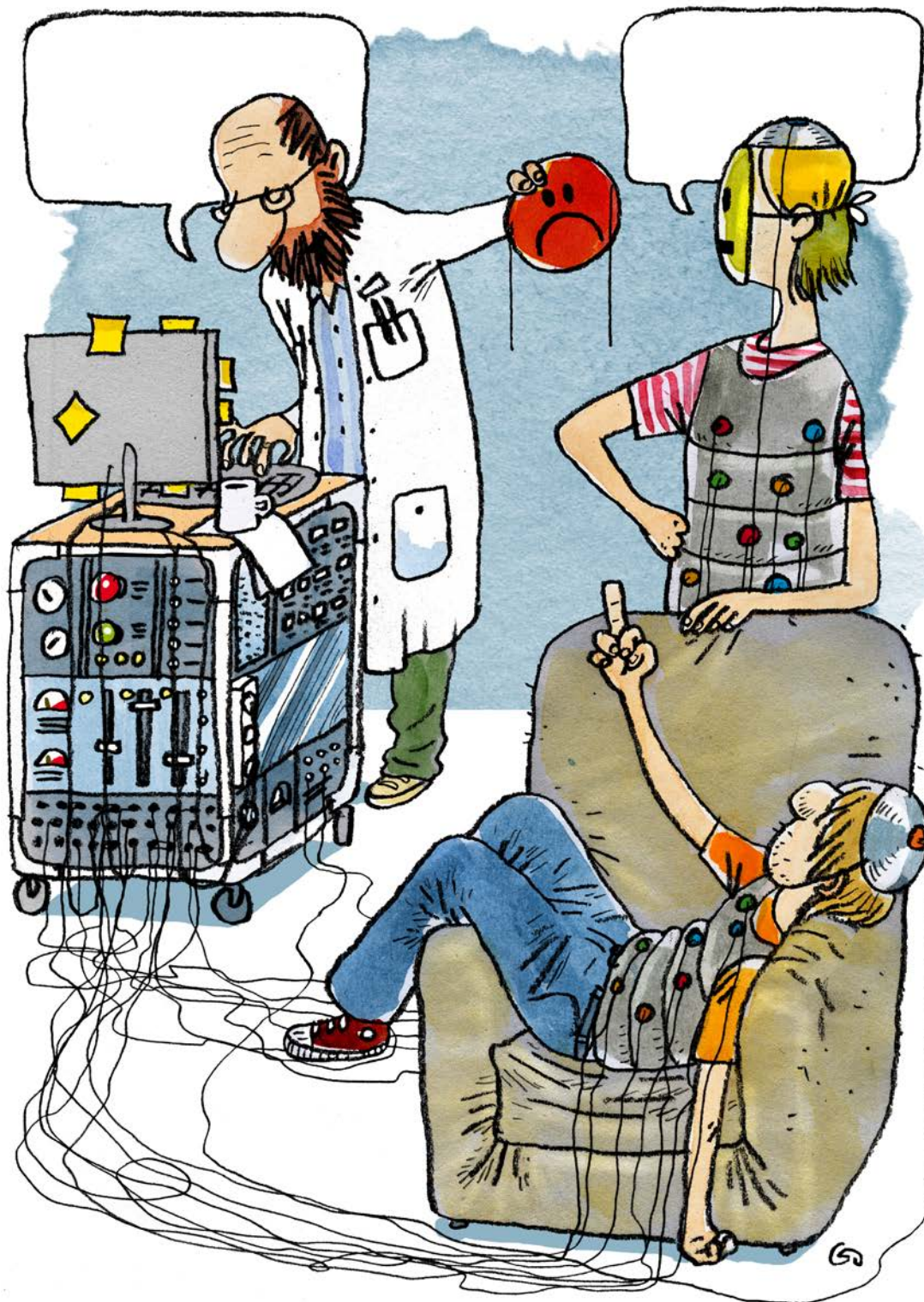
Tilmeldingsfrist: 2. oktober 2015

Yderligere oplysninger og tilmelding: www.sl.dk/leder

SOCIALPÆDAGOGISK FORSKNING

Der mangler forskning på det socialpædagogiske område – men hvor går grænsen for, hvad man kan måle og veje og sætte på formel?

HVAD SIGER DE? Dette er den sidste af tre sommerbagsider i Socialpædagogen med en tegning, hvor du skal finde på replikkerne – alene eller sammen med kollegerne. Send os dit eller jeres bud – måske bliver dit kåret til det sjoveste? Måske er der en præmie? Mail dit forslag til satire@sl.dk. Vi skal have dit bud senest den 24. august 2015.